

ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНЕТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	6
3. ПРИХОДИ	32
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА	34
5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ	36
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	37
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	38
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	38
9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ	39
10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ	39
11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	40
12. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	40
13. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	41
14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	43
15. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ	44
16. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА	46
17. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ ДРУЖЕСТВА	48
18. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА	49
19. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	52
20. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНЯ	53
21. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	54
22. ВЗЕМАНЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	56
23. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНЯ	59
24(a). ПРЕДОСТАВЕНИ ЗАЕМИ НА ТРЕТИ ЛИЦА	61
24(b). ДРУГИ ВЗЕМАНЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	62
25. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	64
26. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	64
27. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	68
28. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	69
29. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ	71
30. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА	72
31. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	74
32. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	75
33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	76
34. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	77
35. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	78
36. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	78
37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	78
38. ПРЕИЗЧИСЛЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ВЛИВАНЕ	80
39. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	87
40. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	96
41. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	100

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Софарма АД е търговско дружество, регистрирано в България и със седалище и адрес на управление гр. София, ул. "Илиенско шосе" 16. Дружеството е вписано в Търговския регистър на 11.04.2008 година с ЕИК 831902088.

Съдебната регистрация на дружеството е от 15.11.1991 г., решение № 1/1991 г. на Софийски градски съд.

1.1. Собственост и управление

Софарма АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа. Към 30.09.2018 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

	%
Донев инвестмънтс холдинг АД	25.33
Телекомплект инвест АД	20.41
Ромфарм компани ООД	6.03
Софарма АД (обратно изкупени акции)	6.55
Други юридически лица	34.16
Физически лица	7.52

Софарма АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от петима членове. Ръководството на дружеството в лицето на Съвета на директорите има следния състав към 30.09.2018 г.:

Д.и.н Огнян Донев	Председател
Весела Стоева	Член
Огнян Палавеев	Член
Александър Чаушев	Член
Иван Бадински	Член

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор д.и.н. Огнян Донев.

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над вътрешната контролна система, управлението на риска и системата на финансово отчитане на дружеството.

Одитният комитет има следния състав:

Васил Найденов	Председател
Цветанка Златева	Член
Кристина Атанасова	Член

Средно – списъчният брой на персонала в дружеството за 2018 г. е 2,085 работници и служители (2017 г.: 2,182).

1.2.Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- производство и търговия на лекарствени субстанции и лекарствени форми;
- научно-изследователска и инженерно-внедрителска дейност в областта на лекарствените средства.

Дружеството притежава разрешение за производство на лекарствени средства/внос № BG / MIA - 0017 от 20.03.2018 г., издаден от Изпълнителната агенция по лекарствата (ИАЛ).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.База за изготвяне на индивидуалния финансов отчет

Индивидуалният финансов отчет на СОФАРМА АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

Нови стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

МСФО 17 “Застрахователни договори” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021);

Изменение на МСФО 9 “Финансови инструменти” – Характеристики за предплащане с отрицателно обезщетение (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);

Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);

Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)”, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);

КРМСФО 22 “Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);

КРМСФО 23 „Несигурност при третирането на данъка върху доходите“ (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);

Изменение на МСС 19 “Доходи на Наети Лица” – Изменение, съкращаване или уреждане на плана (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Дружеството очаква приемането на тези стандарти и изменения в съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Дружеството в периода на първоначалното им прилагане.

Индивидуалният финансов отчет на дружеството е изготвен на база историческата цена с изключение на имотите, машините и оборудването, инвестиционните имоти и финансовите инструменти на разположение и за продажба, които са оценени на база преоценена респ. справедлива стойност.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в индивидуалния финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в *Приложение № 2.30, Приложение № 13, Приложение № 15 и Приложение № 18.*

2.2. Консолидиран финансов отчет на дружеството

Дружеството е започнало процеса на изготвяне на своя консолидиран финансов отчет към 30.09.2018 г. в съответствие с МСФО за 2018 г., в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален финансов отчет. Съгласно планираните дати ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде издаден не по-късно от 30.11.2018 г., след която дата отчетът ще бъде публично на разположение на трети лица.

2.3. Вливане на Унифарм АД и Медика АД в Софарма АД

а) правна форма на вливанията

Вливането на Унифарм АД (преобразуващо се дружество) в Софарма АД (приемащо дружество) е реализирано чрез правната форма на преобразуване, регламентирана в Търговския закон. Вливането е вписано в Търговския регистър към Агенцията по вписванията на 13.09.2018 г. В резултат на сделката цялото имущество на Унифарм АД преминава в Софарма АД, а Унифарм АД се прекратява без ликвидация.

На 17.05.2018 г. е подписан договор за преобразуване чрез вливане между Софарма АД (приемащо дружество) и Унифарм АД (преобразуващо се дружество), с който се урежда начинът, по който ще се извърши преобразуването. Справедливата цена на акциите на участващите в преобразуването дружества е определена на базата на общоприетите оценъчни методи, въз основа на които се формира съотношение на замяната от 0,951317.

Договорът за преобразуване и докладът на проверителя са били одобрени от Общото събрание на приемащото дружество на 01.08.2018 г.

Вливането на Медика АД (преобразуващо се дружество) в Софарма АД (приемащо дружество) е реализирано чрез правната форма на преобразуване, регламентирана в Търговския закон. Вливането е вписано в Търговския регистър към Агенцията по вписванията на 08.08.2017 г. В резултат на сделката цялото имущество на Медика АД преминава в Софарма АД, а Медика АД се прекратява без ликвидация.

На 31.01.2017 г. е подписан договор за преобразуване чрез вливане между Софарма АД (приемащо дружество) и Медика АД (преобразуващо се дружество), с който се урежда начинът, по който ще се извърши преобразуването. Справедливата цена на акциите на участващите в преобразуването дружества е определена на базата на общоприетите оценъчни методи, въз основа на които се формира съотношение на замяната от 0,9486.

Договорът за преобразуване и докладът на проверителя са били одобрени от Общото събрание на приемащото дружество на 31.01.2017 г.

Целта на сделките по преобразуването на двете дружества е била:

- реструктуриране на дружествата в групата Софарма, за да се елиминират дублиращи се дейности;
- фокусиране на усилията към производствената и търговската дейност, съответно до оптимизиране на административните разходи;
- увеличаване на ефективността и постигане на синергиен ефект както за управлението и извършването на производствената и търговска дейност, така и за оптимизиране на разходите.

б) счетоводен метод на отчитане на вливанията

При вливането на Унифарм АД за счетоводни цели е била приета за дата на вливането датата 01.01.2018 г., а за Медика АД – датата 01.01.2017 г.

И двете дружества до момента на вливанията са били дъщерни дружества на Софарма АД. Извършените сделки са третираны като реструктуриране на дейността на двете дружества.

Вливанията са отчетени счетоводно като е приложен методът на „обединяване на участия”. Съгласно изискванията и правилата на този метод дейността и имуществата на дружествата са представени в настоящия финансов отчет така, сякаш те винаги са били обединени от началото на най-ранния представен във финансовите отчети период (01.01.2016 г. – за Медика АД и 01.01.2017 г – за Унифарм АД), независимо от правните събития и процедури и техните ефекти върху правния статут и живот на приемащото и преобразуващите се дружества. Елиминирани са ефектите от всички стопански операции между приемащото и преобразуващите се дружества, включително разчетите между тях, без значение дали са настъпили преди или след датата на реструктурирането. Всички разлики от операцията по вливанията, са отчетени в собствения капитал – компонент „неразпределена печалба” (Приложение № 38).

2.4. Сравнителни данни

Дружеството представя обичайно сравнителна информация във финансовите си отчети за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционална и отчетна валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. От 1.07.1997 г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1 : DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583 : EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им, като се третират като “други приходи/(загуби) от дейността” (в печалбата или загубата за годината) и се представят нетно.

2.6. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степенята, до която и по начина, по който стопанските изгоди се придобиват от дружеството и респ. стопанските рискове се носят, както и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и работи.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят нетно към “други доходи/(загуби) от дейността”.

Приходите от преценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”. В същата статия от отчета се отчитат и реализираните приходи от предоставени инвестиционни имоти на оперативен лизинг.

При продажби на изплащане, приходът се признава на датата на продажбата без инкорпорираните лихви.

Финансовите приходи се представят отделно на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, нетна печалба от курсови разлики от преценка на заеми в чуждестранна валута, приходи/печалби от сделки с инвестиции в ценни книжа и дялове, в т.ч. дивиденди.

2.7. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите за начисляване и съпоставимост, и до степенята, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно МСФО.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Загубите, възникнали в резултат на преценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”.

Финансовите разходи се представят отделно в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, банкови такси по заеми и гаранции, нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, разходи/загуби от сделки с инвестиции в ценни книжа и дялове и обезценки на предоставени търговски заеми.

2.8. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за квалифицирани активи и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Преоценка на имотите, машините и оборудването е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката може да се извършва по-често.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на ползване по групи активи е както следва:

- сгради – 20-70 г.
- съоръжения и предавателни устройства – 5-25 г.
- машини и оборудване – 7-34 г.
- компютри и мобилни устройства – 2-5 г.
- сървъри и системи – 4-18 г.
- транспортни средства – 5-12 г.
- стопански инвентар – 3-12 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката е за сметка на този резерв и се представя в отчета за всеобхватния доход (към статиите на другите компоненти на всеобхватния доход), освен ако тя не надхвърля неговия размер (на резерва), и надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Частта от компонента “преоценъчен резерв”, отнасяща се за продадения актив, се прехвърля директно към компонента “неразпределена печалба” в отчета за промените в собствения капитал.

2.9. Биологични активи

Биологичните активи се оценяват по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба. Те включват трайни насаждения.

Справедливата стойност на биологичните активи се определя въз основа на тяхното настоящо местонахождение и състояние на база цена, котирана на активен пазар. Печалбата или загубата,

възникнала при първоначалното признаване на биологичен актив по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба и от промени в справедливата му стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който са възникнали и се представят към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно”. Когато справедливата стойност на определен биологичен актив не може да бъде надеждно оценена, той се оценява по неговата себестойност, намалена с натрупаната амортизация или загуби от обезценка. Впоследствие, когато вече стане възможно справедливата стойност на този биологичен актив да може надеждно да бъде оценявана, дружеството променя подхода си и започва да оценява актива по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба.

2.10. Нематериални активи

Репутация

Репутацията представлява превишението на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на Софарма АД в нетните разграничими активи на дъщерните дружества (Българска роза – Севтополис АД, Медика АД и Унифарм АД) към датата на придобиването му (бизнес комбинацията). Тази репутация при вливането на дъщерните дружества в компанията-майка е призната в индивидуалния отчет за финансовото състояние на компанията-майка. Репутацията е представена към групата на “нематериалните активи”.

Репутацията се оценява по цена на придобиване (себестойност), определена към датата на същинската бизнескомбинация минус натрупаните загуби от обезценки. Тя не се амортизира. Подлежи на ежегоден преглед за наличие на индикатори за обезценка. Загубите от обезценка на репутация се представят в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към позицията “обезценка на нетекущи активи”.

Други нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи.

Срокът на ползване по групи активи е както следва:

- програмни продукти – 2 - 8 г.
- патенти и лицензии – 2 - 10 г.
- търговски марки – 5 – 13 г.
- други – 5 – 7 г

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или

загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.11. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от дружеството за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Те са представени в отчета за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност (*Приложение 2.29*). Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” за периода, през който са възникнали. Реализираните приходи от инвестиционни имоти се представят в същата статия от отчета.

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Трансфери от и към групата “инвестиционни имоти” се прави, когато има промяна във функционалното предназначение и цели на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се представя към “преоценъчен резерв – имоти, машини и оборудване” в отчета за промените в собствения капитал.

2.12. Инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции в дъщерни и асоциирани дружества, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции. Печалбата/(загубата) от продажбата им

се представя съответно към “финансови приходи” или “финансови разходи” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.13. Инвестиции на разположение и за продажба

Инвестициите под форма на финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, представляващи акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовия актив) (*Приложение № 2.24*).

Последващо оценяване

Притежаваните от дружеството инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се оценяват последващо по справедлива стойност (*Приложение № 2.29*) със съдействието на независим лецизиран оценител.

Ефектите от последващата преоценка на ценните книжа до тяхната справедлива стойност се представят в отделен компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция като се посочват към статията “финансови приходи” или “финансови разходи”.

Приходите от дивиденди, свързани с дългосрочните инвестиции (финансови активи), представляващи акции в други дружества (малцинствено участие) се признават като текущи приходи и представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „финансови приходи”.

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

Всички покупки и продажби на инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се признават на “датата на търгуване” на сделката, т.е. датата, на която дружеството се ангажира да закупи или продаде актива.

Притежаваните инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на всеки отчетен период и при установяване на условия за перманентна обезценка, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “финансови разходи”.

При установяване на условия за обезценка, същата се определя като разлика между балансовата стойност и възстановимата стойност на инвестицията и се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако през предходни периоди има формиран положителен резерв за тези инвестиции – тогава първо обезценката се покрива за сметка на този резерв и се представя нетно в отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход).

2.14. Материални запаси

Материалните запаси са оценени във финансовия отчет както следва:

- суровини, материали и стоки - по по-ниската от: доставната себестойност (цена на придобиване) и нетната реализируема стойност;
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - по по-ниската от: производствената себестойност и нетната реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт от материалните запаси в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини, материали и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид;
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – всички необходими производствени разходи, които формират производствената себестойност, като в нея се включват преките разходи за материали и труд и приспадащата се част от общопроизводствените разходи (променливи и постоянни), с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси. Включването на условно постоянните общопроизводствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет, определен на база обичаен средно поддържан обем, потвърждаван с плана по производството. Избраната база за разпределението им на ниво отделни продукти е нормата на човеко часовете на пряко заетия персонал в производството на конкретния продукт.

Дружеството прилага като текуща оценка „стандартна производствена себестойност” по отношение на готовата продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство, и респективно „стандартната доставна себестойност” – за основните суровини и материали за производството.

В края на всеки отчетен период ръководството извършва анализ на факторите, довели до формиране на отклонения при: а) доставка на суровини и материали за производството - чрез сравнение между фактическите и стандартните доставни разходи и б) производството на готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - чрез сравнение между фактическите и стандартните производствени разходи. При необходимост се извършват корекции на оценката на наличните материални запаси във финансовия отчет. На база проучвания на добри отчетни практики във фармацевтичния отрасъл, са възприети прагове на същественост за: а) отклонението при доставка на суровини и материали за производството – до 2 % и б) производствено отклонение – до 1 %, в рамките на които, не се коригира текущата оценка на наличните крайни запаси от суровини и материали, готова продукция и незавършеното производство за целите на финансовия отчет (*Приложение № 2.30*).

При употребата (влагане и продажбата) на материалните запаси те се изписват текущо като се използва методът на средно-претеглената стойност (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.15. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.24*).

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят. Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “други разходи” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.16. Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други предоставени ресурси, последващо са оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми.

Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да събере вземането си в срок над 12 месеца от края на отчетния период (*Приложение № 2.24*).

2.17. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е до 3 месеца (*Приложение № 2.24*).

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с оборотни кредити, обслужващи текущата дейност, се включват в оперативна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).
- блокираните парични средства над 3 месеца не се третираат като парични средства и еквиваленти.

2.18. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.24*).

2.19. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, са последващо оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихви) или приходи през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират (*Приложение № 2.24*).

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.20. Капитализиране на разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се капитализират като част от стойността на този актив. Отговарящ на условията /квалифициран/ актив е актив, който непременно

изисква поне 12-месечен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се определя чрез коефициент /норма/ на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на дружеството, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив започва, когато са изпълнени следните условия: извършват се разходите за актива, извършват се разходите по заеми и в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

2.21. Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска - по сегашната стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихва) на база ефективен лихвен процент.

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън дружеството съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се изписва от състава на стоките на лизингодателя и се представя в отчета за финансовото състояние като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Нетната инвестиция в лизинговия договор представлява разликата между сбора от минималните лизингови плащания по договора за финансов лизинг и негарантираната остатъчна стойност, начислена за лизингодателя, и незаработения финансов доход. Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в началото на лизинговия договор (при предаването на актива) като доход от продажба.

Признаването на заработения финансов приход като текущ лихвен приход се основава на прилагането на метода на ефективната лихва.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.22. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналот е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Тантиеми и бонусни схеми

Съгласно Устава на дружеството и при взето решение на Общото събрание на акционерите изпълнителният директор има право да получи еднократно възнаграждение (тантием) в размер на до 1% от нетната печалба на дружеството както и да бъде оправомощен да определи кръга на служителите, между които да бъде разпределена като бонус парична сума в размер на до 2% от стойността на печалба на дружеството за всяка календарна година. Когато определена част се изисква да бъде разсрочена за по-дълъг от 12-месечен период, тази част се оценява по нейната сегашна стойност към датата на финансовия отчет и се посочва към нетекущите пасиви в отчета за финансовото състояние, статия „задължения към персонала”.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ), фонд “Гарантиране вземания на работниците и служителите” (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) .

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиран в България, където функционира и самото дружество.

Плащания на базата на акции

Плащанията на базата на акции на наети лица и други лица, които предоставят сходни услуги, се оценяват по справедливата стойност на капиталовите инструменти към датата на предоставяне. За възнаграждения за плащане на базата на акции с условия, които не са придобили права, справедливата стойност на датата на отпускане на плащането на базата на акции се измерва така, че да отразява тези условия и да няма реални разлики между очакваните и действителните резултати.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството като работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.23. Акционерен капитал и резерви

Дружеството е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство

по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Обратно изкупените собствени акции са представени в отчета за финансово състояние по себестойност (цена на придобиване) като с тяхната стойност е намален собственият капитал на дружеството. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции са за сметка на неразпределената печалба и се представят директно в собствения капитал на дружеството към компонента **“неразпределена печалба”**.

Преоценъчният резерв – имоти, машини и оборудване е формиран от:

- положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините и оборудването и техните справедливи стойности към датата на извършване на всяка преоценка; и
- положителната разлика между балансовата стойност на имоти, отчитани в групата **“имоти, за използване в собствена дейност”**, и тяхната справедлива стойност на датата, на която те се трансферират в групата на **“инвестиционни имоти”**.

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв.

Преоценъчният резерв се прехвърля към компонента **„натрупани печалби”**, когато активите се отписват от отчета за финансовото състояние или са напълно амортизирани.

Преоценъчният резерв покрива обезценки на активите, с които той е свързан. Той може да бъде използван при реализацията на дивидентната и капиталова политика на дружеството само след прехвърлянето му към компонента **”неразпределена печалба”**.

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба е формиран от разликата между балансовата стойност на финансовите активи на разположение и за продажба и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката.

Този резерв се прехвърля към текущите печалби и загуби в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато финансовите активи се освободят (продадат) от дружеството и/или при установена трайна обезценка на определени финансови активи.

2.24. Финансови инструменти

2.24.1. Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в следните категории: “заеми (кредити) и вземания” и “финансови активи на разположение и за продажба”. Класификацията е в зависимост от същността и целите и предназначението на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на “датата на търгуване” - датата, на която то е поело ангажимент да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато правата за получаване на парични средства от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществената част от рисковете и ползите, асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в отчета за финансовото си състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи.

Тази група финансови активи включва: предоставени заеми, търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, и паричните средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние (*Приложения № 2.15, № 2.16 и № 2.17*). Лихвеният доход по “кредитите и вземанията” се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към статията „финансови приходи”.

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията (*Приложение № 2.30*).

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение и за продажба са недеривативни активи, които са придобити с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно те представляват акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел (инвестиции на разположение и за продажба) и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на дружеството е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач (*Приложение № 2.13*).

Финансовите активи на разположение и за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, която е справедливата стойност на вознаграждението, което е платено, включително

разходите по придобиване, включени в инвестицията.

Последващата оценка на финансовите активи на разположение и за продажба е по справедлива стойност, освен за акции/дялове на затворени, нетъргувани на борсов пазар дружества (*Приложение 2.13*).

Ефектите от преоценката до справедливата стойност, печалби или загуби, на държаните инвестиции на разположение и за продажба се отчитат в отчета за всеобхватния доход (към други компоненти на всеобхватния доход) по статия “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба” и се натрупват към самостоятелен компонент на собствения капитал - ”резерв по финансови активи на разположение и за продажба”.

При установяване на последваща трайна обезценка или при продажба на инвестиция на разположение и за продажба, сумата на обезценката и всички натрупани преди това загуби (нетно) към резерва, се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “финансови разходи”. Аналогично, при всяка продажба на инвестициите от този тип натрупаните нереализирани печалби в резерва се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в статията “финансови приходи”.

Ефектите от рециклирането на натрупаните ефекти от промяна в справедливата стойност на държаните инвестиции на разположение и за продажба се представят към другите компоненти на всеобхватния доход (по статия “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба”), нетно от тези на новите преоценки за периода.

Дивиденди по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение и за продажба, се признават и отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато се установи, че дружеството е придобило правото върху тези дивиденди.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на отчета за финансовото състояние дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, че за отделен финансов актив или група активи има обезценка. Те се обезценяват, ако балансовата стойност е по-висока от очакваната им възстановима сума. Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между цената на придобиване, намалена с плащанията и възстановимата им сума, която се приема за равна на сегашната стойност на очакваните прогнозируеми бъдещи парични потоци, дисконтирани по текущ пазарен лихвен процент или чрез нормата на доходност за сходни финансови активи.

2.24.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.18, Приложение № 2.19 и Приложение № 2.21*).

2.25. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на дружеството са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2018 г. е 10% (2017 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (РБългария), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (РБългария), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Към 30.09.2018 г. отсрочените данъци върху печалбата на дружеството са оценени при ставка в размер на 10% (31.12.2017 г.: 10%).

2.26. Правителствени финансираня

Правителственото финансиране представлява различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствените финансираня (общински, държавни и международни, вкл. по реда на използване на Европейските фондове и програми) се признава първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от дружеството, и че последното е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

2.27. Нетна печалба или загуба на акция

Нетната печалба или загуба на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетна печалба или загуба на акции с намалена стойност не се изчисляват, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.28. Сегментно отчитане

Дружеството идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, използвана от ръководството. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от членовете на ръководството, вземащи оперативни решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността (изпълнението) и разпределението на ресурсите на дружеството.

Оперативните сегменти на дружеството текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна бизнес област, която предлага различни продукти и е носител на различни бизнес ползи и рискове. Оперативните сегменти на дружеството включват бизнес областите по отделни основни видове производство на лекарствени форми – таблетни форми, ампулни форми, медицински продукти и други форми.

Информация по оперативни сегменти

Дружеството използва един основен измерител – брутен марж (печалба) при оценяването на резултатите в оперативните сегменти и за разпределянето на ресурси между тях. Тя се определя като

разлика между сегментните приходи и сегментните разходи, пряко съотнесими към съответния сегмент.

Сегментните активи, пасиви, респ. приходи, разходи и резултати включват тези, които са и могат да бъдат директно относими към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база. Обичайно това са: а) за приходите - продажби на продукцията; б) за разходите - за основни суровини и материали, за амортизации и за възнагражденията на производствения персонал; в) за активите - имоти, машини и съоръжения, и материални запаси; г) за пасивите - задължения към персонала и за обществено осигуряване. Капиталовите разходи (инвестиции) по бизнес сегменти са отграничени разходи, извършени през периода за придобиване или изграждане на секторни нетекущи активи, които се очаква да бъдат използвани през повече от един период.

Дружеството управлява инвестициите в ценни книжа, търговските разчети и предоставените, респ. получените финансови ресурси, както и данъците на ниво предприятие и те не се разпределят на сегментно ниво.

Резултатите от дейности, които се считат за случайни спрямо основните типове операции (дейности) на дружеството, както и неразпределяемите приходи, разходи, пасиви и активи, се отчитат отделно в позиция „обща на ниво дружество”. Тези суми по принцип включват: други доходи от дейността, освен ако не произтичат от дейността на конкретен сегмент, административни разходи, лихвени приходи и разходи, реализирани и нереализирани печалби и загуби от сделки с валута и инвестиции, инвестиции в други дружества, търговски и други вземания, търговски задължения и получени заеми, разчети по данъци, производствено и административно оборудване с общо предназначение.

Прилаганата счетоводна политика за отчитането по сегменти, се основава на тази, използвана от дружеството за изготвяне на публичните му отчети по закон.

2.29. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на дружеството се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са: а) на повтаряща се (ежегодна) база – *финансовите активи на разположение и за продажба, инвестиционните имоти, предоставени и получени банкови заеми и заеми от трети лица, определени търговски и други вземания и задължения, вземания и задължения по финансов лизинг; а други б) на неповтаряща се (периодична) база – нефинансови активи като имоти, машини и оборудване.*

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли

цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Дружеството прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдаема информация. То използва и трите допустими подхода, *пазарния, приходния и разходния подход*, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирувани пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци, вкл. на база капитализиран доход от наем.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирувани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирувани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност във финансовите отчети на повтаряема база, дружеството прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

В дружеството се разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви. За целта е определено специално лице по оценките на подчинение на финансовия директор, което организира осъществяването на целия оценъчен процес, вкл. координира и наблюдава работата на външните оценители.

Дружеството използва експертната на външни лицензирани оценители за определяне на справедливите стойности на следните активи и пасиви: финансови активи на разположение и за продажба, инвестиционни имоти, имоти, машини и оборудване. Изборът на такива оценители се прави на годишна база, като се използват следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания; репутация и пазарен статус. Периодично се преценява необходимостта от ротация на външните оценители – на всеки три-пет години. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и специално определеното лице по оценките, както и приемането на издаваните

оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения и предложения за размера на справедливата стойност. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от финансовия директор, изпълнителния директор и Съвета на директорите на дружеството.

На датата на всеки финансов отчет съобразно счетоводната политика на дружеството специално определеното лице по оценките прави общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и предлага за одобрение пред финансовия директор подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата. При необходимост това се консултира изрично с използваните външни оценители. Резултатите от оценъчния процес на измерване на справедливата стойност се представят на одитния комитет и на независимите одитори на дружеството.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, дружеството е групирало съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.30. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Материални запаси

Нормален капацитет

Нормалният производствен капацитет на дружеството е определен на база преценките на ръководството (след направени анализи) за оптимално натоварване на неговите производствени мощности и възвръщаемост на инвестициите в тях, при продуктова структура на производството, приета за обичайна.

Когато фактически реализираният обем за отделни производства е под определения от дружеството обем нормален производствен капацитет, се правят съответните преизчисления на постоянните разходи, включени в себестойността на запасите от продукцията и незавършеното производство.

Обезценка

В края на всеки отчетен период дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи към 30.09.2018 г. не е отчетена обезценка на материалните запаси (30.09.2017 г.: няма).

Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при

пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

В резултат на направените изчисления е отчетено задължение за дългосрочни доходи на персонала в размер на 4,241 х.лв. (31.12.2017 г.: 3,890 х.лв.) (*Приложение № 30*).

Оперативен лизинг

Дружеството е класифицирало към групата “имоти, машини и съоръжения” сграда, от която част се предоставя на оперативен лизинг на свързани лица. Тъй като значителна част от сградата се използва и от него в собствената му дейност, ръководството е преценило тази сграда да не се третира като инвестиционен имот.

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

Към 30.09.2018 г. не е установена необходимост от признаване на обезценка на определени инвестиции в дъщерни предприятия (30.09.2017 г.: няма).

Обезценка на търговски вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчет, на индивидуална база. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране, подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на съответното вземане се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като загуба от обезценка (*Приложение № 8*).

След 180 дни закъснение вече се счита, че може да има индикатори за обезценка. При преценката на събираемостта на вземанията ръководството прави анализ на цялата експозиция от всеки контрагент с оглед установяване на реалната възможност за събирането им, а не само на ниво просрочени индивидуални вземания от контрагента, включително потенциалните възможности за събиране на евентуални лихви за компенсиране на просрочията. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него (тях) е обезпечена (залог, ипотека, поръчителства, банкова гаранция) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват на 100 %.

Към 30.09.2018 г. изменението на признатите обезценки на търговските вземанията е общо размер на (585 х.лв.) – (начислена)/възстановена обезценка, нетно (30.09.2017 г.: 625 х.лв (начислена)/възстановена обезценка, нетно) (*Приложение № 9*).

Обезценка на предоставени търговски заеми

Към датата на всеки отчет дружеството извършва преглед на своите предоставени търговски заеми на индивидуална основа, с цел да установи наличие и изчисли загубите от обезценката.

При определяне на това дали да се признае загуба от обезценка в отчета за всеобхватния доход (печалбата или загубата за годината), ръководството на дружеството преценява дали са налице и какви

са видимите индикатори и данни като обективни доказателства, които да посочват, че съществува измеримо намаление на очакваните парични потоци от съответния контрагент - заемополучател.

Такива индикатори и данни са тези, които посочват съществуването на неблагоприятна промяна във възможностите за плащане от страна на заемополучателя, или наличие на национални, икономически или други условия, които са свързани с определен риск за даден заем. При анализа на рисковете от загуби от обезценка се вземат предвид следните основни критерии по отношение на заемополучателите: финансово състояние и финансови резултати, вкл. възможности за генериране на собствени парични потоци, проблеми в обслужването както и качеството на предоставеното обезпечение, като вид и възможност за реализация.

Към 30.09.2018 г. признатите обезценки (нетно от възстановените), свързани с предоставени търговски заеми са в общ размер на (461 х.лв) – (начислена)/възстановена обезценка, нетно (30.09.2017 г.: 726 х.лв (начислена)/възстановена обезценка, нетно) (*Приложение № 10 и Приложение № 11*).

Активи по отсрочени данъци

Не са признати активи по отсрочени данъци в размер на 3,520 х.лв. (31.12.2017 г.: 3,520 х.лв.), свързани с обезценка на инвестиции в дъщерни дружества, тъй като ръководството не предвижда да се освободи от тези инвестиции и съответно е преценило, че не съществува вероятност временната разлика да се прояви в предвидимо бъдеще. Размерът на временната разлика, върху която не е признат данъчен актив е 35,197 х.лв. (31.12.2017 г.: 35,197 х.лв.).

Провизии за съдебни дела

По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството ръководството е преценило, съвместно с адвокатите му, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от тях е все още под 50 %, поради което не са признати провизии за задължения по дела в отчета за финансовото състояние към 30 септември 2018 г.

3. ПРИХОДИ

Основните приходи от продажби на готова продукция на дружеството включват:

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Износ	88,786	92,629
Вътрешен пазар	63,290	65,356
Общо	152,076	157,985

Продажби по продукти – износ

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Таблетни форми	69,628	71,334
Ампулни форми	9,655	9,105
Унгвенти	4,516	5,301
Сиропни форми	2,653	4,104
Лечебна козметика	636	537
Лиофилни продукти	550	1,170
Супозитории	406	371
Пластири	224	281
Капки	181	169
Превързочни продукти	175	156
Санитарно - хигиенни продукти	161	100
Други	1	1
Общо	88,786	92,629

Продажби по продукти – вътрешен пазар

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Таблетни форми	31,722	35,967
Ампулни форми	14,695	12,705
Превързочни продукти	3,876	3,656
Лиофилни продукти	3,433	2,931
Пластири	2,189	2,063
Унгвенти	1,752	1,423
Концентрати за хемодиализа	1,449	1,325
Сиропни форми	1,088	1,029
Санитарно - хигиенни продукти	1,050	1,047
Инхалатори	917	1,945
Капки	572	834
Супозитории	307	326
Лечебна козметика	190	73
Сашета	50	31
Други	-	1
Общо	63,290	65,356

Разпределението по географски региони на приходите от продажби е както следва:

	2018 BGN '000	Относителен дял	2017 BGN '000	Относителен дял
Европа	72,245	48%	76,342	49%
България	63,290	42%	65,356	41%
Други страни	16,541	10%	16,287	10%
Общо	152,076	100%	157,985	100%

Общите приходи от сделки с най-големите клиенти на дружеството са както следва:

	2018 BGN '000	% от приходите	2017 BGN '000	% от приходите
Клиент 1	62,020	41%	57,899	37%
Клиент 2	42,917	28%	49,701	31%
Клиент 3	13,793	9%	14,441	9%

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА

Другите доходи и загуби от дейността на дружеството включват:

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Приходи от предоставяне на услуги	2,910	2,493
Отписани задължения	1,324	11
Приходи от финансираня по европейски проекти	453	643
Приходи от продажба на дълготрайни активи	440	327
Балансова стойност на продадени дълготрайни активи	(334)	(335)
Печалба от продажба на дълготрайни активи	106	(8)
Приходи от продажба на стоки	1,114	1,122
Отчетна стойност на продадени стоки	(1,048)	(1,052)
Печалба от продажба на стоки	66	70
Приходи от продажба на материали	766	736
Отчетна стойност на продадени материали	(713)	(679)
Печалба от продажба на материали	53	57
Нетни загуби от курсови разлики по търговски вземания и задължения и текущи разплащателни сметки	(206)	(223)
Други доходи	120	307
Общо	4,826	3,350

Приходите от продажба на материали са основно от продажба на субстанции, химикали и опаковъчни материали.

Приходите от услуги включват:

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Наеми	1,112	933
Социална дейност	756	738
Услуги по изработка	588	348
Гама облъчване	131	108
Услуги по лабораторни анализи	75	58
Регулаторни услуги	51	79
Организиране на транспорт	19	16
Други	178	213
Общо	2,910	2,493

Приходите от стоки включват:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Хранителни продукти	914	785
Козметични продукти	140	272
Стоки с техническо предназначение	55	38
Медицински изделия	5	-
Хранителни добавки	-	27
Общо	1,114	1,122

Отчетната стойност на продадените стоки по видове е както следва:

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Хранителни продукти	873	741
Козметични продукти	126	246
Стоки с техническо предназначение	44	48
Медицински изделия	5	-
Хранителни добавки	-	17
Общо	1,048	1,052

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

Разходите за суровини и материали включват:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Основни материали	40,244	44,051
Електроенергия	4,212	3,867
Топлоенергия	2,484	2,252
Лабораторни материали	2,301	1,848
Спомагателни материали	1,259	1,809
Технически материали	1,173	491
Резервни части	995	1,310
Работно облекло и лични предпазни средства за труд	647	557
Горива и смазочни материали	513	664
Вода	463	495
Брак на материали	31	79
Общо	54,322	57,423

Разходите за основни материали включват:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Субстанции	17,700	20,821
Опаковъчни материали	8,196	7,935
Течни и твърди химикали	5,902	6,040
Санитарно-хигиенни и превързочни материали	2,019	1,917
Билки	2,005	2,631
Ампули	1,428	1,645
Туби	1,388	1,139
Алуминиево и ПВЦ фолио	936	1,122
Флакони	670	801
Общо	40,244	44,051

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходите за външни услуги включват:

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Реклама и маркетинг	6,334	2,571
Поддръжка на сгради и оборудване	3,775	2,686
Изработка на медикаменти	2,570	2,388
Транспорт	2,264	2,722
Наеми	1,854	1,546
Консултантски услуги	1,636	1,786
Логистични услуги (вътрешен пазар)	1,284	1,350
Местни данъци и такси	1,084	1,096
Държавни и регулаторни такси	1,009	855
Абонаментни такси	953	664
Охрана	811	867
Услуги по граждански договори	701	682
Медицинско обслужване	550	594
Застраховки	497	446
Ремонт и поддръжка на автомобили	326	411
Данъци върху разходите	311	315
Преводи на документация	289	202
Съобщения и комуникации	286	282
Логистични услуги (износ)	286	388
Лицензионни вознаграждения и такси	270	313
Услуги по регистрации на медикаменти	227	326
Такси за обслужване на текущи сметки в банки	132	158
Куриерски услуги	104	97
Услуги по унищожаване на лекарства	92	287
Комисионни вознаграждения	48	89
Клинични изпитвания	-	8
Други	621	645
Общо	28,314	23,774

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА*Разходите за персонала включват:*

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Текущи възнаграждения	27,435	26,840
Вноски по социалното осигуряване	4,909	4,807
Социални придобивки и плащания	1,797	1,752
Начислени суми за неизползвани отпуски	1,333	1,194
Тантиеми	1,276	775
Плащания на базата на акции (<i>Приложение № 26</i>)	1,221	-
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	253	209
Начислени суми за дългосрочни задължения на персонала при пенсиониране (<i>Приложение № 30</i>)	393	219
Общо	38,617	35,796

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА*Другите разходи включват:*

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Представителни мероприятия	963	1,351
Обезценка на текущи активи (<i>Приложение № 9</i>)	585	(625)
Командировки	553	653
Брак на готова продукция и незавършено производство	256	100
Дарения	247	276
Обучение	228	229
Брак на проби за стабилност	143	-
Непризнат данъчен кредит по ЗДДС	104	43
Брак на стоки	34	6
Други данъци и плащания към бюджета	11	49
Брак на дълготрайни активи	-	17
Други	138	103
Общо	3,262	2,202

9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ

Разходите за обезценка на текущите активи включват:

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Обезценка на вземания	589	523
Възстановена обезценка на вземания	(4)	(1,148)
Нетно изменение на обезценките по вземанията (Приложение № 8)	585	(625)
Общо	585	(625)

10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ

Финансовите приходи включват:

	2018 BGN'000	2017 BGN'000
Приходи от дялово участие	8,800	7,310
Приходи от лихви по предоставени заеми	1,202	1,291
Нетна печалба от операции с инвестиции в ценни книжа и дялове	394	1,539
Нетна печалба от курсови разлики по вземане от продажба на дъщерно дружество	115	-
Обезценка на вземания по предоставени търговски заеми	-	(935)
Възстановена обезценка на вземания по предоставени търговски заеми	-	1,661
Нетно изменение на обезценките по вземания по предоставени търговски заеми	-	726
Приходи от ликвидация на дъщерни дружества	-	7
Общо	10,511	10,873

11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ*Финансовите разходи* включват:

	<i>2018</i> <i>BGN'000</i>	<i>2017</i> <i>BGN'000</i>
Разходи за лихви по получени заеми	845	993
Обезценка на вземания по предоставени търговски заеми	461	-
Банкови такси по заеми и гаранции	161	165
Ефекти от деривати	45	70
Разходи за лихви по финансов лизинг	1	-
Ефекти от вливане на инвестиции на разположение и за продажба	-	289
Нетна загуба от курсови разлики по вземане от продажба на дъщерно дружество	-	398
Общо	1,513	1,915

12. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД*Другият всеобхватен доход* включва:

Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба:

(Загуби)/Печалби възникнали през годината (384) 2,064

Намалени с: Рекласификационни корекции на (печалби)/загуби, включени в печалбата или загубата за текущата година

(1,057) (5)

Последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи

(3) (22)

(1,444) 2,037

Данък върху доходите, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход

-

Общо друг всеобхватен доход за периода

(1,444) 2,037

13. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земи и сгради		Машины, съоръжения и оборудване		Други		В процес на придобиване		Общо	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	172,843	168,075	186,029	179,889	24,273	25,821	4,282	2,471	387,427	376,256
Придобити	382	252	718	2,368	298	606	8,364	11,872	9,762	15,098
Трансфер към имоти, машини и оборудване	2,599	4,643	5,207	5,136	550	224	(8,356)	(10,003)	-	-
Ефект от преоценка до справедлива стойност	-	-	-	-	-	13	-	-	-	13
Отписани	(62)	(127)	(86)	(1,364)	(1,546)	(2,391)	-	(58)	(1,694)	(3,940)
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>175,762</u>	<u>172,843</u>	<u>191,868</u>	<u>186,029</u>	<u>23,575</u>	<u>24,273</u>	<u>4,290</u>	<u>4,282</u>	<u>395,495</u>	<u>387,427</u>
Натрупана амортизация										
Салдо на 1 януари	30,538	25,761	98,857	89,609	18,311	18,281	-	-	147,706	133,651
Начислена амортизация за годината	3,824	4,832	7,980	10,378	1,356	2,156	-	-	13,160	17,366
Обезценка	-	-	-	42	-	-	-	-	-	42
Отписана амортизация	-	(55)	(75)	(1,172)	(1,063)	(2,126)	-	-	(1,138)	(3,353)
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>34,362</u>	<u>30,538</u>	<u>106,762</u>	<u>98,857</u>	<u>18,390</u>	<u>18,311</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>159,514</u>	<u>147,706</u>
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	<u>141,400</u>	<u>142,305</u>	<u>85,106</u>	<u>87,172</u>	<u>5,185</u>	<u>5,962</u>	<u>4,290</u>	<u>4,282</u>	<u>235,981</u>	<u>239,721</u>
Балансова стойност на 1 януари	<u>142,305</u>	<u>142,314</u>	<u>87,172</u>	<u>90,280</u>	<u>5,962</u>	<u>7,540</u>	<u>4,282</u>	<u>2,471</u>	<u>239,721</u>	<u>242,605</u>

Към 30.09.2018 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 46,620 х.лв. (31.12.2017 г.: 45,060 х.лв.) и сгради с балансова стойност 94,780 х.лв. (31.12.2017 г.: 97,245 х.лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 30 септември включват:

- разходи по изграждане на нови сгради - 1,442 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,012 х.лв.);
- предоставени аванси за покупка на машини и оборудване – 1,144 х.лв. (31.12.2017 г.: 2,511 х.лв.);
- реконструкция на сгради – 872 х.лв (31.12.2017 г.: 262 х.лв);
- други - 832 х.лв (31.12.2017 г.: 497 х.лв.).

Към 30 септември балансовата стойност на машини, съоръжения и оборудване включва и машини и оборудване, закупени по договори за финансиране по оперативна програма „Развитие на

конкурентноспособността на българската икономика 2007-2013г.” и оперативна програма „Енергийна ефективност” (*Приложение №29*), както следва:

- за таблетно производство на стойност 7,122 х.лв. (31.12.2017 г.: 7,627 х.лв.);
- за ампулно производство на стойност 4,749 х.лв. (31.12.2017 г.: 5,053 х.лв.);
- общообменни инсталации за вентилация и климатизация при производство на медицински продукти на стойност 731 х.лв (31.12.2017 г.: 776 х.лв.) ;
- за производство на иновативни капки за очи тип „изкуствени сълзи“ на стойност 245 х.лв (31.12.2017 г.: 264 х.лв.).

В стойността на другите активи към 30.09.2018 г. са включени и биологични активи - насаждения от жълта акация в размер на 543 х.лв. (31.12.2017 г.: 139 х.лв.).

Оперативен лизинг

Дружеството е предоставило за използване под наем дълготрайни материални активи на свързани лица с балансова стойност към 30.09.2018 г. в размер на 5,641 х.лв. (31.12.2017 г.: 6,184 х.лв.). Също така са предоставени под наем на трети лица дълготрайни материални активи с балансова стойност към 30.09.2018 г. в размер на 226 х.лв. (31.12.2017 г.: 234 х.лв.).

Финансов лизинг

Към 30.09.2018 г. активи с балансова стойност 138 х.лв. са придобити по договори за финансов лизинг (31.12.2017 г.: 242 х.лв.).

Други данни

Отчетната стойност на напълно амортизираните дълготрайни материални активи, които се ползват в дейността на дружеството по групи активи е както следва:

- Сгради – 379 х.лв. (31.12.2017 г.: 449 х.лв.);
- Машини, съоръжения и оборудване – 43,001 х.лв. (31.12.2017 г.: 42,590 х.лв.);
- Други – 12,077 х.лв. (31.12.2017 г.: 13,286 х.лв.).

Към 30.09.2018 г. има учредени тежести върху дълготрайни материални активи на дружеството във връзка с получени заеми както следва:

- Земи и сгради с балансова стойност съответно 22,316 х.лв. и 52,049 х.лв. (31.12.2017 г.: съответно 22,316 х.лв. и 54,363 х.лв.) (*Приложение № 27, Приложение № 31 и Приложение № 37*);
- Залози на оборудване – 34,442 х.лв.(31.12.2017 г.: 39,234 х.лв.) (*Приложение № 27, Приложение № 31 и Приложение № 37*).

Периодична преценка по справедлива стойност

Към 31.12.2016 г. е извършена преоценка на имотите, машините и оборудването със съдействието на независими лицензирани оценители с цел определяне на справедливата стойност на активите, в съответствие с изискванията на МСФО13 и МСС16.

При тази преоценка са приложени следните два основни подхода и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните видове дълготрайни материални активи:

- „Пазарен подход” чрез „Метод на пазарните аналози” - за земите в регулация и земеделските земи, за които има реален пазар, наблюдават се аналогови имоти и сделки с тях, и е на лице база за сравнимост - за справедлива стойност е приета пазарната им цена, определена по сравнителния метод;

- „Разходен подход” чрез „Метод на амортизирана възстановителна стойност” и „Метод на база разходи за създаване или подмяна на актива” - за специализираните сгради, машините, съоръженията, оборудването и другите активи, за които липсва реален пазар и съпоставими продажби на аналогови активи - за справедлива стойност се приема тяхната амортизирана възстановителна стойност на база индексирана историческа стойност на актива и на база текущи разходи за създаване или подмяна на актива

От направената преценка е признат преоценъчен резерв в размер на 2,629 х.лв. нетно от обезценка.

Към 30.09.2018 г. ръководството на дружеството отново е направило анализ на ценовите промени за ключовите му активи и е определило, че не са налице условия и основание за извършване на нова преоценка на активите преди изтичане на приетия обичаен период от пет години (Приложение № 2.8).

14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Репутация		Права върху интелектуална собственост		Програмни продукти		В процес на придобиване		Общо	
	2018 BGN '000	2017 BGN'000	2018 BGN '000	2017 BGN'000	2018 BGN'000	2017 BGN'000	2018 BGN'000	2017 BGN'000	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	6,698	6,698	11,145	10,845	4,420	3,919	109	72	22,372	21,534
Придобити	-	-	564	236	16	33	181	740	761	1,009
Трансфер	-	-	31	140	40	479	(71)	(619)	-	-
Обезценка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Отписани	-	-	(43)	(76)	-	(11)	(109)	(84)	(152)	(171)
Салдо на 30 септември / 31 декември	6,698	6,698	11,697	11,145	4,476	4,420	110	109	22,981	22,372
Натрупана амортизация										

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

Салдо на 1 януари	-	-	7,123	6,125	2,792	2,584	-	-	9,915	8,709
Начислена амортизация за годината	-	-	644	1,072	236	219	-	-	880	1,291
Отписана амортизация	-	-	(41)	(74)	(2)	(11)	-	-	(43)	(85)
Салдо на 30 септември / 31 декември	-	-	<u>7,726</u>	<u>7,123</u>	<u>3,026</u>	<u>2,792</u>	-	-	<u>10,752</u>	<u>9,915</u>
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	<u>6,698</u>	<u>6,698</u>	<u>3,971</u>	<u>4,022</u>	<u>1,450</u>	<u>1,628</u>	<u>110</u>	<u>109</u>	<u>12,229</u>	<u>12,457</u>
Балансова стойност на 1 януари	<u>6,698</u>	<u>6,698</u>	<u>4,022</u>	<u>4,720</u>	<u>1,628</u>	<u>1,335</u>	<u>109</u>	<u>72</u>	<u>12,457</u>	<u>12,825</u>

Права върху интелектуална собственост включват основно продукти от развойна дейност и търговски марки.

Разходите за придобиване на дълготрайни нематериални активи към 30 септември включват:

- разходи за придобиване на разрешения за употреба на лекарствени продукти в размер на 104 х.лв. (31.12.2017 г.: 109 х.лв.);
- разходи за придобиване на програмни продукти в размер на 5 х.лв. (31.12.2017 г.: няма) .

Отчетната стойност на напълно амортизираните нематериални дълготрайни активи, които се ползват в дейността на дружеството по групи активи е както следва:

- права върху интелектуална собственост – 1,089 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,923 х.лв.);
- програмни продукти – 1,765 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,818 х.лв.).

15. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	<u>24,799</u>	<u>22,840</u>
Придобити	1,962	1,993
Отписани	(140)	-
Нетна загуба от корекция до оценка по справедлива стойност, включена в печалбата или загубата	-	(34)
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>26,621</u>	<u>24,799</u>

Инвестиционните имоти представляват сгради и прилежащи земи към тях, специално обособени части от сгради за самостоятелна експлоатация, предназначени за отдаване дългосрочно под наем на дъщерни дружества и трети лица. По група активи са както следва:

<i>Група активи</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Складови помещения	19,885	19,450
Офиси	2,403	2,403
Производствени сгради	925	1,065
Социални обекти	410	410
Разходи за придобиване на инвестиционни имоти	2,998	1,471
Общо	26,621	24,799

Към 30.09.2018 г. има учредени тежести върху инвестиционни имоти както следва:

- ипотека на складово помещение – 8,286 х.лв.(31.12.2017 г.: 8,286 х.лв.) (*Приложение № 31 и Приложение № 37*);
- залози на прилежащо оборудване – 5,476 х.лв.(31.12.2017 г.: 5,476 х.лв.) (*Приложение № 31*).

Оценки по справедлива стойност

Йерархия на справедливите стойности

Оценките по справедлива стойност на групите инвестиционни имоти са категоризирани като справедливи стойности от ниво 2 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване.

Направената преоценка на инвестиционните имоти до справедлива стойност е повтаряема (ежегодна) и се дължи на прилагането на модела на справедливата стойност по МСС 40. Тя се извършва регулярно към датата на всеки годишен финансов отчет. Измерването на справедливата стойност е реализирано със съдействието на независими лицензирани оценители.

Таблицата по – долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на инвестиционните имоти, оценени на ниво 2:

	<i>Складови помещения</i>	<i>Офиси</i>	<i>Производствени и сгради</i>	<i>Социални и обекти</i>	<i>Разходи за придобиване</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари 2017 година	18,671	2,342	1,032	407	388	22,840
Придобити	-	-	29	-	1,964	1,993

Трансфер	881			(881)	-	
Преценка до справедлива стойност през печалбата или загубата - нереализирана	(102)	61	4	3	(34)	
Салдо на 31 декември 2017 година	19,450	2,403	1,065	410	1,471	24,799
Придобити	3	-	-	-	1,959	1,962
Трансфер	432	-	-	-	(432)	-
Отписани	-	-	(140)	-	-	(140)
Салдо на 30 септември 2018 година	19,885	2,403	925	410	2,998	26,621

16. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Балансовата стойност на инвестициите по дружества е както следва:

		30.09.2018	Участие	31.12.2017	Участие
		BGN '000	%	BGN '000	%
Софарма Трейдинг АД	България	30,672	72.91	30,547	72.86
Бриз ООД	Латвия	22,270	66.13	22,270	66.13
Софарма Украйна ЕООД	Украйна	9,669	100.00	9,669	100.00
Вета Фарма АД	България	9,666	99.98	9,666	99.98
Биофарм Инженеринг АД	България	8,384	97.15	8,384	97.15
Момина крепост АД	България	4,229	93.56	4,229	93.55
Витамина АД	Украйна	1,127	99.56	1,127	99.56
Фармалогистика АД	България	961	89.39	961	89.39
Аромания ООД	България	750	76.00	750	76.00
Софарма Билдингс АДСИЦ	България	567	40.38	567	40.38
Софарма Казахстан ЕООД	Казахстан	502	100.00	502	100.00
Електронкомерс ЕООД	България	384	100.00	384	100.00
Софарма Варшава ЕООД	Полша	323	100.00	323	100.00
Рап Фарма Интернешънъл ООД	Молдова	293	51.00	293	51.00
Фито Палаузово АД	България	57	95.00	57	95.00
Общо		89,854		89,729	

Към 30.09.2018 г. съставът на инвестициите в дъщерни дружества обхваща и инвестицията в дъщерното дружество Софарма Поланд ООД - в ликвидация, Полша, която е напълно обезценена (31.12.2016 г.: напълно обезценена инвестиция в Софарма Поланд ООД - в ликвидация, Полша).

Софарма АД осъществява пряк контрол върху изброените по-горе дружества.

Предметът на дейност на дъщерните дружества и датата на придобиване е както следва:

- Фармалогистика АД - предмет на дейност: вторична опаковка и отдаване под наем на

недвижими имоти. Дата на придобиване – 15.08.2002 г.

- Софарма Поланд ООД - в ликвидация- предмет на дейност: изследване на пазара и общественото мнение. Дата на придобиване – 16.10.2003 г. Дружеството е в процедура на ликвидация.
- Електронкомерс ЕООД - предмет на дейност: търговия, транспортиране и разфасовка на радиоактивни материали и ядрена техника, битова електроника и електротехника. Дата на придобиване – 09.08.2005 г.
- Биофарм Инженеринг АД - предмет на дейност: производство и търговия с инфузионни разтвори. Дата на придобиване – 10.03.2006 г.
- Софарма – Трейдинг АД - предмет на дейност: търговия с лекарствени средства. Дата на придобиване – 08.06.2006 г.
- Момина крепост АД – предмет на дейност: разработване, внедряване и производство на медицински изделия за хуманната и ветеринарната медицина. Дата на придобиване 01.01.2008 г.
- Витамин А АД – предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 18.01.2008 г.
- Софарма Билдингс АДСИЦ - предмет на дейност: инвестиране на парични средства набрани чрез издаване на ценни книжа в недвижими имоти (секюритизация на недвижими имоти) посредством покупка на право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти, отдаване под наем, лизинг, аренда и/или продажбата им. Дата на придобиване – 04.08.2008 г.
- Бриз ООД - предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 10.11.2009 г.
- Софарма Варшава ЕООД - предмет на дейност: изследване на пазара и общественото мнение. Дата на придобиване – 23.11.2010 г.
- Софарма Украйна ЕООД – предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 07.08.2012 г.
- Фито Палаузово АД – предмет на дейност: производство, събиране добив и реализация на билки и лечебни растения. Дата на придобиване (от вливане на дъщерно дружество) – 01.01.2014 г.
- ТОО Софарма Казахстан - предмет на дейност: търговия с лекарствени средства. Дата на учредяване – 30.09.2014 г.
- Вета Фарма АД - предмет на дейност: производство на лекарствени, нелекарствени и други продукти. Дата на придобиване – 11.11.2016 г.
- Рап Фарма Интернешънъл ООД – предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 14.04.2017 г.
- Аромания ООД – предмет на дейност: търговия със стоки, покупко – продажба и управление на недвижими имоти. Дата на придобиване – 31.07.2017 г.

Движението на инвестициите в дъщерни дружества е представено по-долу:

***Инвестиции в дъщерни
дружества***

30.09.2018   31.12.2017

<i>Цена на придобиване</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	124,965	120,074
Придобити допълнителни участия	125	8,946
Придобити нови участия	-	1,043
Отписани инвестиции поради ликвидация	-	(5)
Продадени участия без загуба на контрол	-	-
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	-	(5,092)
Придобити чрез увеличение на капитала	-	-
Продадени участия със загуба на контрол	-	(1)
Салдо на 30 септември / 31 декември	125,090	124,965
 <i>Начислена обезценка</i>		
Салдо на 1 януари	35,236	31,323
Начислена обезценка		3,913
Салдо на 30 септември / 31 декември	35,236	35,236
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	89,854	89,729
Балансова стойност на 1 януари	89,729	88,751

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави анализ и оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в дъщерни дружества.

Като основни индикатори за обезценка се приемат: значително редуциране на обема (над 25%) и/или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано; загуби на пазари, клиенти или технологични проблеми, отчитане на загуби за по-продължителен период от време (над три години), отчитане на отрицателни нетни активи или активи под регистрирания основен акционерен капитал, тенденции на влошаване на основни финансови показатели, както и намаляване на пазарната капитализация.

Тестовите и преценките на ръководството за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени от дъщерните дружества, включително търговски и промишлен опит, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи продажби и пр.

В резултат на направените анализи към 30.09.2018 г. не е установена необходимост от признаване на обезценка на определени инвестиции в дъщерни предприятия.

17. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ ДРУЖЕСТВА

Към 30.09.2018 г. балансовата стойност на инвестициите в асоциирани дружества е в размер на 7,931 х.лв. и включва участие в размер на 33,14 % от капитала в Доверие Обединен Холдинг АД (31.12.2017 г.: 7,740 х.лв и участие в размер на 32,57 %).

Доверие Обединен Холдинг АД е с предмет на дейност придобиване, управление, оценка и продажба на дялове и/или акционерни участия в български и чуждестранни дружества – юридически лица.

Движението на инвестициите в асоциирани дружества е представено по – долу:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	7,740	5,219
Придобиване на акции	196	4,053
Продаване на акции	(5)	(1,532)
Салдо на 30 септември / 31 декември	7,931	7,740

Обезценка на инвестиции в асоциирани дружества

На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в асоциирани дружества.

Преценките на ръководството за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени от асоциираните дружества, включително търговски и промишлен опит, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи продажби и пр.

Към 30.09.2018 г. не е установена необходимост от признаване на обезценка на инвестициите в асоциираните дружества.

18. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА

Инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба, по балансова стойност, включват участия (акции) в следните дружества:

	30.09.2018	Участие	31.12.2017	Участие
	BGN '000	%	BGN '000	%
Лавена АД	3,367	10.84	3,519	11.30
Софарма имоти АДСИЦ	2,124	1.43	663	0.50
Олайнфарм АД - Латвия	1,343	0.77	1,826	0.77
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ	178	1.30	770	3.01
Тодоров АД	157	10.88	155	10.56
Елана Агрокредит АД	79	0.19	13	0.05
БТФ Експат България	67	0.17	78	0.19
Имвенчър 1 КДА	50	0.014	-	-
Сирма Груп Холдинг АД	10	0.017	2	0.003
Екобулпак АД	7	1.48	7	1.48
Арома АД	4	0.01	-	-
Уникредит Булбанк АД	3	0.001	3	0.001
Градус АД	3	0.007	-	-

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

Експо груп АД	1	0.05	1	0.05
Хидроизомат АД	-	-	489	13.81
Химимпорт АД	-	-	26	0.01
Общо	7,393		7,552	

Всички горепосочени дружества с изключение на Олайнфарм АД, Латвия и Ачийв лайф сайансис Инк, САЩ са със седалище и дейност в България.

Справедливата цена на акция към 30 септември е както следва:

<i>Инвестиции на разположение и за продажба</i>	<i>Брой акции</i>	<i>30.09.2018</i>		<i>31.12.2017</i>		
		<i>Справедлива цена на акция</i>	<i>Справедлива стойност по отчета за финансовото състояние</i>	<i>Брой акции</i>	<i>Справедлива цена на акция</i>	<i>Справедлива стойност по отчета за финансовото състояние</i>
		<i>BGN</i>	<i>BGN'000</i>		<i>BGN</i>	<i>BGN'000</i>
Лавена АД	901,969	3.73	3,367	36,170	97.29	3,519
Софарма имоти АДСИЦ	299,256	7.10	2,124	101,237	6.55	663
Олайнфарм АД - Латвия	108,500	12.38	1,343	108,500	16.83	1,826
Ачийв лайф сайансис - САЩ	35,930	4.95	178	359,305	2.14	770
Тодоров АД	370,081	0.42	157	359,001	0.43	155
Елана Агрокредит АД	68,564	1.15	79	10,000	1.30	13
БТФ Експат България	55,604	1.20	67	64,316	1.21	78
Имвенчър 1 КДА	500	100.00	50	-	-	-
Сирма Груп Холдинг АД	10,000	1.00	10	2,000	1.00	2
Арома АД	2,221	1.80	4	-	-	-
Градус АД	1,500	2.00	3	-	-	-
Хидроизомат АД	-	-	-	412,936	1.18	489
Химимпорт АД	-	-	-	15,093	1.72	26
Общо			7,382			7,541

Инвестициите в Екобулпак АД, Уникредит Булбанк АД и Експо груп АД са оценени и представени по цена на придобиване.

Таблицата по-долу представя инвестициите на разположение и за продажба на дружеството, които се оценяват на повтаряема база по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние:

<i>Участия (акции) на разположение и за продажба</i>	<i>Справедлива стойност</i>	<i>Ниво 1</i>	<i>Ниво 2</i>
	<i>30.09.2018</i>		
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

Лавена АД	3,367	-	3,367
Софарма имоти АДСИЦ	2,124	2,124	-
Олайнфарм АД - Латвия	1,343	1,343	-
Ачийв лайф сайансис Инк-САЩ	178	178	-
Тодоров АД	157	-	157
Елана Агрокредит АД	79	79	-
БТФ Експат България	67	67	-
Имвенчър 1 КДА	50	50	-
Сирма Груп Холдинг АД	10	10	-
Арома АД	4	4	-
Градус АД	3	3	-
Общо	7,382	3,858	3,524

	<i>Справедлива стойност</i>	<i>Ниво 1</i>	<i>Ниво 2</i>
<i>Участия (акции) на разположение и за продажба</i>			
	<i>31.12.2017</i>		
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Лавена АД	3,519	-	3,519
Олайнфарм АД - Латвия	1,826	1,826	-
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ	770	770	-
Софарма имоти АДСИЦ	663	663	-
Хидроизомат АД	489	489	-
Тодоров АД	155	-	155
БТФ Експат България	78	78	-
Химимпорт АД	26	26	-
Елана Агрокредит АД	13	13	-
Сирма Груп Холдинг АД	2	2	-
Общо	7,541	3,867	3,674

Равнението между началните и крайните салда на справедливите стойности на ниво 1 и ниво 2 е:

<i>Участия (акции) на разположение и за продажба</i>	<i>(Ниво 1)</i>	<i>(Ниво 2)</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Салдо към 1 януари 2017 година	2,111	2,883	4,994
Покупки	669	73	742
Емисии на акции	424	478	902
Продажби	(396)	(16)	(412)
Трансфер от Ниво 1 към Ниво 2	(37)	37	-
Реализирана печалба/(загуба), включена в текущата печалба и загуба за годината в статията Финансови приходи - <i>Нетна печалба от операции с ценни книжа</i>	11	10	21
Нереализирана загуба, включена в текущата печалба и загуба за годината (<i>Приложение № 12</i>)	(4)	-	(4)
Нереализирана печалба/(загуба), нетно, включена в друг всеобхватен доход (<i>Приложение № 14</i>)	1,089	209	1,298

Салдо на 31 декември 2017 година	<u>3,867</u>	<u>3,674</u>	<u>7,541</u>
Покупки	751	15	766
Емисии на акции	933	-	933
Продажби	(652)	(169)	(821)
Реализирана печалба/(загуба), включена в текущата печалба и загуба за годината в статията Финансови приходи - <i>Нетна печалба от операции с ценни книжа</i>	313	91	404
Нереализирана печалба/(загуба), нетно, включена в друг всеобхватен доход (<i>Приложение № 14</i>)	<u>(1,354)</u>	<u>(87)</u>	<u>(1,441)</u>
Салдо на 30 септември 2018 година	<u>3,858</u>	<u>3,524</u>	<u>7,382</u>

Техники и подходи за оценяване

При оценките по справедлива стойност на ниво 2 е прилаган подходът на пазарните сравнения. Оценъчната техника се базира на метода на пазарните множители.

19. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Дългосрочните вземания от свързани предприятия включват:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Предоставени дългосрочни заеми	24,323	21,340
Вземане по дългосрочно предоставен депозит по наем	<u>214</u>	<u>243</u>
Общо	<u>24,537</u>	<u>21,583</u>

Предоставените дългосрочни заеми са на следните свързани предприятия:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Асоциирани дружества	18,082	16,538
Други свързани лица	5,258	3,818
Дъщерни дружества	<u>983</u>	<u>984</u>
Общо	<u>24,323</u>	<u>21,340</u>

Условията по предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са както следва:

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума</i>	<i>Падеж</i>	<i>Лихвен %</i>	<i>30.09.2018</i>		<i>31.12.2017</i>	
				<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
	<i>'000</i>						
				<i>в т.ч.</i>	<i>в т.ч.</i>	<i>в т.ч.</i>	<i>в т.ч.</i>
				<i>лихва</i>	<i>лихва</i>	<i>лихва</i>	<i>лихва</i>

<i>евро</i>	30,452	31.12.2021	3.50%	18,082	177	16,538	17
<i>лева</i>	29,900	31.12.2021	3.00%	3,882	67	3,818	3
<i>евро</i>	700	31.12.2021	3.00%	1,376	7	-	-
<i>евро</i>	500	01.03.2020	6.60%	983	5	984	21
				24,323	256	21,340	41

Предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са с цел подпомагане при финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на ценни книжа (акции) и записи на заповед.

Вземането по дългосрочно предоставени депозити е от дружество, свързано чрез основен акционер по сключени договори за наем на административни офиси в размер на 214 х.лв. с краен срок 01.08.2022 (31.12.2017 г.: 243 х.лв.).

20. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Другите дългосрочни вземания на дружеството включват:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Вземания по сделки с ценни книжа	3,057	2,940
Предоставени дългосрочни заеми	2,082	945
Вземания от продажби на дълготрайни активи	325	325
Общо	5,464	4,210

Вземанията по сделки с ценни книжа представляват вземания по продадена инвестиция в дъщерно дружество, с отложено плащане до приключване на нормативно определени действия по регистрации на разрешения на медицински продукти в размер на 3,057 х.лв. и с очакван падеж 31.12.2020 г. (31.12.2017 г.: 2,940 х.лв.).

Условията по предоставените дългосрочни заеми на трети лица са както следва:

Вид валута	Договорена сума	Падеж	Лихвен %	30.09.2018		31.12.2017	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
	'000				<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>
<i>евро</i>	695	12.10.2022	3.05%	1,392	33	945	6
<i>евро</i>	1,000	29.06.2023	3.05%	690	5	-	-
				2,082	38	945	6

Вземанията по продажби с отсрочено плащане на дълготрайни активи в размер на 325 х.лв. са с падеж 10.04.2021 г. (31.12.2017 г.: 325 х.лв.).

21. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси на дружеството включват:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Материали	28,115	29,238
Готова продукция	27,701	22,924
Полуфабрикат	10,226	10,680
Незавършено производство	4,129	6,073
Стоки	70	103
Общо	70,241	69,018

Материалите по видове са както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	27,242	26,201
Технически материали	453	490
Резервни части	211	180
Спомагателни материали	166	159
Материали в процес на доставка	-	2,114
Други	43	94
Общо	28,115	29,238

Основните материали по видове са както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Субстанции	12,584	12,925
Химикали	4,363	3,765
Билки	2,570	2,632
Ампули	2,406	2,156
Опаковъчни материали	1,739	1,976
ПВС и алуминиево фолио	1,576	1,346
Санитарно-хигиенни и превързочни материали	1,522	929
Туби	246	237

Флакони	236	235
Общо	27,242	26,201

Наличната продукция по видове форми включва:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Таблетни форми	17,472	13,907
Ампулни форми	3,672	4,304
Унгвенти	1,541	989
Превързочни продукти	1,278	779
Сиропи	1,269	996
Лиофилни продукти	821	533
Пластири	354	297
Лечебна козметика	321	45
Санитарно-хигиенни продукти	278	142
Капки	226	191
Супозитории	157	195
Инхалатори	152	394
Концентрати за хемодиализа	151	130
Сашета	9	22
Общо	27,701	22,924

Стоките по видове са както следва:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Хранителни продукти	63	51
Медицински изделия	7	10
Хранителни добавки	-	42
Общо	70	103

Към 30.09.2018 г. върху налични материални запаси на дружеството с балансова стойност в размер на 33,721 х.лв. има учредени залози като обезпечение по получени банкови заеми (31.12.2017 г.: 30,442 х.лв.) (Приложение № 31 и Приложение № 37).

22. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Вземанията от свързани предприятия включват:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Вземания от дъщерни предприятия	90,867	75,540
Обезценка на несъбираеми вземания	<u>(2,022)</u>	<u>(1,648)</u>
	88,845	73,892
Вземания от други свързани лица	2,013	370
Вземания от дружества свързани чрез основен акционер	70	-
Вземания от дружества свързани чрез ключов управленски персонал	<u>-</u>	<u>2,956</u>
Общо	<u>90,928</u>	<u>77,218</u>

Вземанията от свързани предприятия по видове са както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Вземания по продажби на продукцията и материали	79,866	65,624
Обезценка на несъбираеми вземания	<u>(831)</u>	<u>(848)</u>
	79,035	64,776
Предоставени търговски заеми	13,014	13,242
Обезценка на несъбираеми вземания	<u>(1,191)</u>	<u>(800)</u>
	11,823	12,442
Вземания за дивиденди	<u>70</u>	<u>-</u>
Общо	<u>90,928</u>	<u>77,218</u>

Вземанията по продажби са безлихвени и от тях 61,664 х.лв. са левови (31.12.2017 г.: 40,640 х.лв.) и в евро – 17,371 х.лв. (31.12.2017 г.: 24,136 х.лв.).

Най-съществени по размер са вземанията от дъщерно дружество с предмет на дейност търговия на лекарствени средства с размер към 30.09.2018 г. – 61,481 х.лв. или 77,79 % от всички вземания по продажби на продукцията и материали на свързани лица (31.12.2017 г.: 40,524 х.лв. – 62,56 %).

Обичайно дружеството договаря с дъщерните си дружества срок на плащане на вземанията по продажби на продукцията от 180 дни, а за вземания по продажби на материали (вкл. субстанции) до 90 дни.

Дружеството е определило период до 270 дни общо, за който не начислява обичайно лихви на контрагентите по продажби – свързани лица, като това е съобразено със спецификата на крайните потребители - болници, здравна каса и други. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява на индивидуална база събираемостта като анализира конкретните вземания и обстоятелствата по забавата за начисляване на обезценка.

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания от свързани лица е както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
до 30 дни	12,914	10,868
от 31 до 90 дни	15,728	26,539
от 91 до 180 дни	22,319	17,059
от 181 до 240 дни	964	1,208
над 241	343	581
Общо	52,268	56,255

Възрастовата структура на просрочени необезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
от 31 до 90 дни	2,761	1,909
от 91 до 180 дни	5,350	2,041
от 180 дни до 365 дни	18,656	2,908
Общо	26,767	6,858

Просрочените необезценени вземания са основно от дъщерни дружества, които са в процес на изпълнение на цели на групата по разширяване на пазарния ѝ дял, налагане на продуктите ѝ и стратегическите ѝ цели за присъствие на територията, на която те функционират. Методите и схемите на събираемост са под текущо наблюдение на ниво „дружество” и на ниво ”група” и са съобразени с реализацията на пазарните цели на групата.

Възрастовата структура на просрочени обезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
от 91 до 180 дни	-	187
от 180 дни до 365 дни	-	1,588

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

над 365 дни	831	736
обезценка	<u>(831)</u>	<u>(848)</u>
Общо	<u>-</u>	<u>1,663</u>

Просрочените вземания са частично обезценени като са взети пред вид обезпеченията, които са предоставили дружествата-длъжници, основно под формата на залози на дружествени дялове и ценни книжа.

Движението на коректива за обезценка, свързан с вземанията по продажби на продукцията и материали от свързани лица е както следва:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	<u>848</u>	<u>1,134</u>
Възстановена обезценка	(17)	(1,136)
Отчетена обезценка	-	847
Трансфер от обезценки на търговски вземания	<u>-</u>	<u>3</u>
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>831</u>	<u>848</u>

Към 30.09.2018 г. са учредени особени залози като обезпечение по получени банкови заеми върху вземания от свързани лица в размер на 68,567 х.лв. (31.12.2017 г.: 44,726 х.лв.) (*Приложение № 31*).

Предоставените заеми на свързани предприятия по видове свързани дружества са както следва:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Дъщерни дружества	11,033	9,919
Обезценка на търговски заеми	<u>(1,191)</u>	<u>(800)</u>
	9,842	9,119
Други свързани лица	1,981	367
Вземания от дружества свързани чрез ключов управленски персонал	<u>-</u>	<u>2,956</u>
Общо	<u>11,823</u>	<u>12,442</u>

Движението на коректива за обезценка, свързан с предоставените заеми на свързани лица е както следва:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	<u>800</u>	<u>2,378</u>
Отчетени обезценки	391	340

Възстановени обезценки	-	(1,909)
Отписани обезценки	-	(9)
Салдо на 30 септември / 31 декември	1,191	800

Условията, при които са предоставени заемите на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	30.09.2018		31.12.2017	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
					<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>
<i>на дружества свързани чрез ключов управленски персонал</i>							
<i>лева</i>	67,450	31.12.2018	2.81%	-	-	2,956	4
<i>на дъщерни дружества</i>							
<i>евро</i>	2,770	31.12.2018	4.70%	4,575	-	4,702	-
<i>лева</i>	12,229	31.12.2018	4.10%	3,500	18	3,369	9
<i>лева</i>	1,550	31.12.2018	3.50%	967	4	300	-
<i>евро</i>	390	10.05.2019	3.95%	800	37	748	15
<i>на други свързани лица</i>							
<i>лева</i>	1,910	31.08.2018	3.10%	1,925	15	305	5
<i>лева</i>	190	31.12.2018	3.50%	56	-	62	-
				11,823	74	12,442	33

Предоставените краткосрочни заеми на свързани предприятия са с цел подпомагане финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на дружествени дялове и ценни книжа (акции).

23. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

Търговските вземания включват:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Вземания от клиенти	22,031	22,831
Обезценка на несъбираеми вземания	(1,342)	(756)
	<u>20,689</u>	<u>22,075</u>
Предоставени аванси	974	1,183
Общо	21,663	23,258

Вземанията от клиенти са безлихвени и от тях – 954 х.лв. са левови (31.12.2017 г.: 2,972 х.лв.), в евро – 18,211 х.лв. (31.12.2017 г.: 18,014 х.лв.), и в щатски долари – 1,524 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,089 х.лв.).

Един основен контрагент на дружеството формира около 66,16 % от вземанията от клиенти (31.12.2017 г. – един основен контрагент формира 72,49 %).

Обичайно дружеството договаря с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби от 60 до 180 дни, освен в случаите когато се разработват нови пазари и продукти и се привличат нови търговски контрагенти.

Дружеството е определило обичаен период от 180 дни, за който не начислява лихви на клиентите. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява събираемостта като анализира индивидуалната експозиция на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка.

Към 30.09.2018 г. са учредени особени залози като обезпечение по получени банкови заеми върху търговски вземания в размер на 20,689 х.лв. (31.12.2017 г.: 21,393 х.лв.) (*Приложение № 31 и Приложение № 37*).

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания е както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
до 30 дни	10,133	5,767
от 31 до 90 дни	8,393	6,774
от 91 до 180 дни	229	936
Общо	18,755	13,477

Възрастовата структура на просрочени необезценени търговски вземания е както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
от 31 до 90 дни	875	7,627
от 91 до 180 дни	1,020	102
от 181 дни до 365 дни	39	300
над 365 дни	-	249
Общо	1,934	8,278

Възрастовата структура на просрочени обезценени търговски вземания е както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
от 91 до 180 дни	-	131

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.**

от 181 дни до 365 дни	-	363
над 365 дни	1342	582
обезценка	(1,342)	(756)
	<u>-</u>	<u>320</u>

Движението на коректива за обезценка е както следва:

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	<u>756</u>	<u>286</u>
Отчетена обезценка	587	573
Възстановена обезценка	(1)	(35)
Трансфер към обезценки на съдебни и присъдени вземания	-	(65)
Трансфер към обезценки на свързани предприятия	-	(3)
Отписани суми като несъбираеми	-	-
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u><u>1,342</u></u>	<u><u>756</u></u>

Предоставените аванси на доставчици са за покупка на:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Материални запаси	752	896
Услуги	222	287
Общо	<u><u>974</u></u>	<u><u>1,183</u></u>

Предоставените аванси са текущи. От тях в лева са 413 х.лв. (31.12.2017 г.: 506 х.лв.), в евро - 45 х.лв. (31.12.2017 г.: 135 х.лв.), в щатски долари – 510 х.лв (31.12.2017 г.: 541 х.лв.) и в други валути – 6 х.лв (31.12.2017 г.: 1 х.лв.).

24(А). ПРЕДОСТАВЕНИ ЗАЕМИ НА ТРЕТИ ЛИЦА

Предоставените заеми на трети лица са с цел подпомагане за финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на ценни книжа (акции) и вземания.

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Предоставени търговски заеми	8,868	3,639
Обезценка на търговски заеми	<u>(509)</u>	<u>(438)</u>

Общо	<u>8,359</u>	<u>3,201</u>
------	--------------	--------------

Движението на коректива за обезценка, свързан с предоставените заеми на трети лица е както следва:

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Салдо на 1 януари	<u>438</u>	<u>273</u>
Отчетени обезценки	<u>71</u>	<u>165</u>
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>509</u>	<u>438</u>

Условията, при които са предоставени заеми на трети лица са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	30.09.2018		31.12.2017	
				BGN'000	BGN'000 в т.ч. лихва	BGN'000	BGN'000 в т.ч. лихва
евро	2,412	31.12.2018	3.05%	4,718	1	-	-
лева	4,046	31.12.2018	4.30%	3,229	-	2,846	-
лева	632	31.12.2018	4.50%	305	4	251	1
лева	949	31.12.2018	4.70%	107	5	104	1
				<u>8,359</u>	<u>10</u>	<u>3,201</u>	<u>2</u>

24(В). ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

Другите вземания и предплатени разходи включват:

	30.09.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Данъци за възстановяване	5,533	3,463
Предплатени разходи	1,007	849
Вземания по рекламации	160	175
Вземания по предоставени депозити като гаранции	154	172
Предоставени средства на изплащане на дивиденди	150	-
Предоставени средства на инвестиционен посредник	31	125
Съдебни и присъдени вземания	124	2,223

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

Обезценка на съдебни вземания	(124)	(2,223)
	-	-
Други	239	117
Общо	7,274	4,901

Данъците за възстановяване включват:

	30.09.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Акциз	4,129	3,136
Корпоративен данък	1,402	-
Данък върху добавена стойност	2	327
Общо	5,533	3,463

Предплатените разходи включват:

	30.09.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Абонаменти	398	319
Ваучери	385	53
Застраховки	120	297
Лицензионни и патентни такси	80	53
Наеми	-	38
Други	24	89
Общо	1,007	849

Предоставени депозити като гаранции включват:

	30.09.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Гаранции по договори за доставка на горива	88	106
Гаранции по договори за доставка на дълготрайни активи	25	-
Гаранции по договори за строителство	22	44
Гаранции по договори за наем	2	2
Гаранции по договори за доставка на медикаменти	-	2
Други	17	18
Общо	154	172

25. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Паричните средства включват:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
<i>Парични средства в разплащателни сметки</i>	8,525	5,797
<i>Обезценка на парични средства в разплащателни сметки</i>	<u>(166)</u>	<u>(166)</u>
Нетно изменение на парични средства в разплащателни сметки	8,359	5,631
Парични средства в каса	151	122
Блокирани парични средства по издадени банкови гаранции	<u>23</u>	<u>11</u>
Общо	<u>8,533</u>	<u>5,764</u>

Паричните средства по разплащателните сметки са: в лева – 6,457 х.лв. (31.12.2017 г.: 3,679 х.лв.), в евро – 932 х.лв. (31.12.2017 г.: 640 х. лв.), в щатски долари – 888 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,245 х.лв.) и в други валути – 82 х.лв. (31.12.2017 г.: 67 х.лв.).

Паричните средства в каса са: в лева – 150 х.лв. (31.12.2017 г.: 122 х.лв.), в евро – няма (31.12.2017 г.: няма), в щатски долари – няма (31.12.2017 г.: няма) и в други валути – 1 х.лв. (31.12.2017 г.: няма).

Блокираните паричните средства по издадени банкови гаранции са: в лева – 12 х.лв. (31.12.2017 г.: няма) и в евро – 11 х.лв. (31.12.2017 г.: 11 х. лв.).

26. СОБСТВЕН КАПИТАЛ***Основен акционерен капитал***

Към 30.09.2018 г. регистрираният акционерен капитал на Софарма АД възлиза на 134,798 х.лв., разпределени в 134,797,899 акции с номинална стойност един лев за акция.

<i>Издадени и напълно платени обикновени акции</i>	<i>Акции</i>	<i>Основен капитал, нетно от обратно изкупени акции</i>
	<i>брой</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари 2017 година	<u>129,286,651</u>	<u>115,662</u>
Ефекти от вливане на дъщерни дружества	332,468	929
Продадени обратно изкупени акции	419,931	1,399

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.**

Обратно изкупени собствени акции	(3,971,799)	(16,974)
Разход по обратно изкупени собствени акции	-	(52)
Салдо на 31 декември 2017 година	126,067,251	100,964
Салдо на 1 януари 2018 година	126,067,251	100,964
Плащания на база акции	287,900	1,080
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	70,606	265
Обратно изкупени собствени акции	(151,342)	(638)
Разход по обратно изкупени собствени акции	-	(3)
Салдо на 30 септември 2018 година	126,274,415	101,668

На 01.01.2017 г. по силата на сключен договор е извършено преобразуване чрез вливане на дъщерното дружество Медика АД в Софарма АД. Ефектът от вливането за сметка на обратно изкупените 181,302 броя акции е в размер на 602 х.лв.

На 01.01.2018 г. по силата на сключен договор е извършено преобразуване чрез вливане на дъщерното дружество Унифарм АД в Софарма АД. Ефектът от вливането за сметка на обратно изкупените 70,606 броя акции е в размер на 265 х.лв.

Таблицата по-долу представя внесения акционерен капитал на дружеството към 30 септември:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Основен капитал /регистриран/, номинал	134,798	134,798
Премиен резерв	8,785	8,785
Общо внесен капитал	143,583	143,583

Акциите на дружеството са обикновени, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и са регистрирани за търговия на Българска фондова борса – София АД и Варшавската фондова борса.

Обратно изкупените собствени акции към 30.09.2018 г. са 8,825,816 броя на стойност 33,130 х.лв. (31.12.2017 г.: 9,032,980 броя в размер на 33,834 х.лв.). През текущата година са закупени 151,342 броя акции (2017 г.: закупени 3,971,799 броя акции), а продадени акции няма (2017 г.: продадени 419,931 броя акции). Ефектът от вливане на дъщерно дружество в Софарма АД е 70,606 броя акции в размер на 265 х.лв (2017 г : 332,468 броя акции в размер на 929 х.лв.)

На 15.06.2018 г. е взето решение от Общото събрание на акционерите 287,900 броя обратно изкупени акции да бъдат предоставени на служителите като допълнително възнаграждение (бонус), еднократно, по случай 85 годишнината на „Софарма“ АД на всички лица със стаж над една година в Дружеството, намиращи се в трудово правоотношение с Дружеството или работещи по договор за управление („правоимащи лица“). Акциите са разпределени на 1,836 броя правоимащи лица по стъпаловидна скала, според прослужените в Дружеството години (*Приложение № 7*).

Към 30.09.2018 г. и 31.12.2017 г дружеството няма *акции държани от негови дъщерни* дружества.

Резервите на дружеството обобщено са представени в таблицата по-долу:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Законови резерви	55,967	51,666
Преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	24,952	23,839
Реверв по финансови активи на разположение и за продажба	2,668	4,089
Допълнителни резерви	275,977	251,089
Общо	359,564	330,683

Законовите резерви в размер на 55,967 х.лв. (31.12.2017 г: 51,666 х.лв.) представлява фонд „Резервен”, който се формира по изискване на Търговския закон и устава на дружеството, и включва два компонента: а) суми от разпределение на печалбата за фонд “Резервен” в размер на 47,182 х.лв. (31.12.2017 г.: 42,881 х.лв.) и б) премиен резерв, възникнал като положителна разлика между емисионната и номиналната стойност на емитираните акции при вливането на дъщерни дружества в Софарма АД – в размер на 8,785 х.лв. (31.12.2017 г.: 8,785 х.лв.)

Движението на законовите резерви е както следва:

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	51,666	47,841
Разпределение на печалбата	4,301	3,825
Салдо на 30 септември / 31 декември	55,967	51,666

Преоценъчният резерв за имоти, машини и оборудване в размер на 24,952 х.лв. (31.12.2017 г.: 23,839 х.лв.) е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините, оборудването и техните справедливи стойности към датите на съответните преоценки. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно в този резерв.

Движението на преоценъчния резерв на имоти, машини и оборудване е както следва:

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	23,839	24,171
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	1,744	-
Трансфер към неразпределена печалба	(631)	(294)
Преоценка на имоти, машини и оборудване	-	(42)
Отсрочен данък свързан с преоценки	-	4
Салдо на 30 септември / 31 декември	24,952	23,839

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба в размер на 2,670 х.лв. (31.12.2017 г.: 4,089 х.лв.) е формиран от ефектите от последваща оценка на инвестициите на разположение и за продажба по справедлива стойност.

Движението на резерва по финансови активи на разположение и за продажба е както следва:

	<i>2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	4,089	2,805
Нетен доход от преоценки на финансови активи на разположение и за продажба	(384)	1,296
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	20	-
Кумулативни (печалби)/загуби, рекласифицирани към текуща печалба или загуба при продажба/реализация на финансови активи на разположение и за продажба	(1,057)	(12)
Салдо на 30 септември / 31 декември	2,668	4,089

Допълнителните резерви в размер на 275,977 х.лв. (31.12.2017 г.: 251,089 х.лв.) са формиран от разпределение на печалбите по решение на акционерите и могат да бъдат използвани за изплащане на дивидент, за увеличение на основния капитал, както и за покриване на загуби.

Движението на допълнителните резерви е както следва:

	<i>2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	251,089	229,586
Разпределена печалба през годината	24,888	21,503
Салдо на 30 септември / 31 декември	275,977	251,089

Към 30 септември 2018 г. *неразпределената печалба* е в размер на 22,992 х.лв. (31.12.2017 г.: 45,831 х.лв.).

Движението на неразпределената печалба е както следва:

<i>2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>
--------------------------------	--------------------------------

Салдо на 1 януари	45,831	45,358
Нетна печалба за годината	27,716	44,228
Трансфер от преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	631	294
Плащания на база акции	141	-
Ефекти от вливане на дъщерно дружество от актюерски загуби от последващи оценки	(3)	(67)
Разпределение на печалбата за резерви	(29,189)	(25,328)
Разпределение на печалбата за дивиденди	(20,106)	(12,921)
Ефекти от вливане на дъщерни дружества	(2,029)	(5,729)
Ефекти от продадени обратно изкупени акции	-	479
Ефекти от вливане на дъщерно дружество от нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба	-	14
Актюерски загуби от последващи оценки	-	(497)
Салдо на 30 септември / 31 декември	22,992	45,831

Нетна печалба на акция

	<i>30.09.2018</i>	<i>30.09.2017</i>
Средно претеглен брой акции	129,119,688	129,278,391
Нетна печалба за годината (BGN '000)	<u>27,716</u>	<u>39,818</u>
Основен доход на акция (BGN)	<u>0,21</u>	<u>0,31</u>

27. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Вид валута	Договорен а сума на заема '000	Падеж	Дългосрочн а част BGN'000	30.09.2018		Общо BGN'000	Дългосрочн а част BGN'000	31.12.2017		Общо BGN'000
				Краткосрочн а част BGN'000	Общо BGN'000			Краткосрочн а част BGN'000	Общо BGN'000	
Инвестиционни заеми										
евро	32,000	15.04.2021	11,335	7,153	18,488	16,691	7,172	23,863		
AZN	35	16.03.2021	19	11	30	-	-	-		
евро	565	25.10.2018	-	12	12	-	220	220		
			<u>11,354</u>	<u>7,176</u>	<u>18,530</u>	<u>16,691</u>	<u>7,392</u>	<u>24,083</u>		

Получените инвестиционни заеми в евро са договорени при лихвен процент определен на база три месечен EURIBOR плюс надбавка до 1,7 пункта, но не по – малко от 1,7 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1,7 пункта, но не по – малко от 1,7 пункта (2017 г.: три месечен EURIBOR плюс надбавка до 1,7 пункта, но не по – малко от 1,7 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1,7 пункта, но не по – малко от 1,7 пункта).

Полученият инвестиционен заем в азербайджански манати е с фиксиран лихвен процент в размер на 24,10 % (31.12.2017 г: няма).

В полза на банката-кредитор за обезпечения на посочените заеми са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 41,046 х.лв. (31.12.2017 г.: 42,387 х.лв.) (Приложение № 13);
- Особени залози на машини, съоръжения и оборудване с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 16,397 х.лв. (31.12.2017 г.: 17,390 х.лв.) (Приложение № 13).

Договорите за дългосрочните банкови заеми съдържат клаузи с изисквания за поддържане на определени финансови съотношения. Ръководството на дружеството текущо контролира изпълнението на тези финансови съотношения в комуникация със съответната банка кредитор.

28. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата са свързани със следните обекти в отчета за финансовото състояние:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>временна</i>	<i>данък</i>	<i>временна</i>	<i>данък</i>
	<i>разлика</i>		<i>разлика</i>	
	30.09.2018	30.09.2018	31.12.2017	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Имоти, машини и оборудване	80,244	8,024	80,755	8,076
<i>в т.ч. Преоценъчен резерв</i>	24,765	2,477	25,396	2,540
Нематериални активи	2,086	209	2,309	231
Инвестиционни имоти	6,823	682	6,026	603
<i>в т.ч. Преоценъчен резерв</i>	187	19	187	19
Биологични активи	26	3	26	3
Общо пасиви по отсрочени данъци	89,179	8,918	89,116	8,912
Задължения към персонала	(7,975)	(797)	(7,708)	(771)
Вземания	(4,498)	(450)	(5,334)	(533)
Материални запаси	(2,001)	(200)	(3,969)	(397)
Начислени задължения	(137)	(14)	(410)	(41)
Парични средства	(166)	(17)	(166)	(17)
Общо активи по отсрочени данъци	(14,777)	(1,478)	(17,587)	(1,759)

Нетни пасиви по отсрочени данъци
върху печалбата

74,402   7,440   71,529   7,153

При признаване на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба.

Изменението в салдото на отсрочените данъци за 2018 година е както следва:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2018</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход</i>	<i>Признати в собствения капитал</i>	<i>Признати в отчета за собствения капитал и текущата данъчна декларация</i>	<i>Салдо на 30 септември 2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(8,076)	21	-	31	(8,024)
Нематериални активи	(231)	22	-	-	(209)
Инвестиционни имоти	(603)	(79)	-	-	(682)
Биологични активи	(3)	-	-	-	(3)
Задължения към персонала	771	26	-	-	797
Вземания	533	(83)	-	-	450
Материални запаси	397	(197)	-	-	200
Начислени задължения	41	(27)	-	-	14
Парични средства	17	-	-	-	17
Общо	<u>(7,153)</u>	<u>(317)</u>	<u>-</u>	<u>31</u>	<u>(7,440)</u>

Изменението в салдото на отсрочените данъци за 2017 година е както следва:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2017</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход</i>	<i>Признати в собствения капитал</i>	<i>Признати в отчета за собствения капитал и текущата данъчна декларация</i>	<i>Салдо на 31 декември 2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(8,200)	81	-	43	(8,076)
Нематериални активи	(310)	79	-	-	(231)
Инвестиционни имоти	(515)	(88)	-	-	(603)

Биологични активи	(1)	(2)	-	-	(3)
Задължения към персонала	636	135	-	-	771
Вземания	685	(152)	-	-	533
Материални запаси	423	(26)	-	-	397
Начислени задължения	26	15	-	-	41
Парични средства	17	-	-	-	17
Общо	(7,239)	41	-	43	(7,153)

29. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ

Правителствените финансираия са по сключени договори с Изпълнителната агенция за насърчаване на малки и средни предприятия за безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика 2007-2013 г. и оперативна програма „Енергийна ефективност”.

Таблицата по-долу представя дългосрочната и краткосрочна част на получените финансираия по видове:

	30.09.2018			31.12.2017		
	Дългосрочна част	Краткосрочна част	Общо	Дългосрочна част	Краткосрочна част	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Придобиване на машини и оборудване за ново таблетно производство	2,683	179	2,862	2,817	179	2,996
Внедряване на иновативни продукти в ампулното производство	2,150	200	2,350	2,300	200	2,500
Придобиване на дълготрайни активи и реконструкция на сгради	311	19	330	326	41	367
Придобиване на машини и оборудване за технологично обновление и модернизация на таблетно производство	160	120	280	250	120	370
Внедряване в производство на иновативни капки за очи тип "изкуствени сълзи"	90	47	137	126	47	173
Придобиване на общообменни инсталации за вентилация и климатизация	104	9	113	111	9	120
	5,498	574	6,072	5,930	596	6,526

Краткосрочната част от финансиранята ще бъде призната като текущ приход през следващите 12 месеца от датата на индивидуалния отчет за финансовото състояние и е представена като „други текущи задължения“ (*Приложение № 36*).

30. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА

Дългосрочните задължения към персонала включват:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	4,241	3,890
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми	324	249
Общо	4,565	4,139

Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи (*Приложение № 2.22*).

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Сегашна стойност на задължението на 1 януари	3,890	3,145
Разход за текущ трудов стаж	384	356
Разходи за лихви	5	86
Нетна актюерска загуба, призната през периода	4	32
Плащания през годината	(45)	(293)
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране в т.ч. от:	3	564
<i>Актюерски (печалби)/загуби от промени в демографските предположения</i>	-	12
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>	2	293

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

<i>Актюерски загуби/(печалби) от корекции, дължащи се на минал опит</i>	1	259
Сегашна стойност на задължението към 30 септември / 31 декември	4,241	3,890

Начислените суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са както следва:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Разход за текущ стаж	384	215
Разход за лихви	5	4
Нетна актюерска загуба, призната през периода	4	0
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (Приложение № 7)	393	219
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране в т.ч. от:		
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>	2	24
<i>Актюерски загуби/(печалби) от корекции, дължащи се на минал опит</i>	1	(2)
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход (Приложение № 12)	3	22
Общо	396	241

При определяне на настоящата стойност към 30.09.2018 г. са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 1,2 % (2017 г.: 1,4 %). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на дружеството и е в размер на 2 % годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2017 г.: 5 %);
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2015 г. - 2017 г. (2017 г.: 2014 г. - 2016 г.);
- темп на текучество – между 0 % и 16 % в зависимост от пет обособени възрастови групи (2017 г.: между 0 % и 16 %).

Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми с падеж 2021 г	172	-
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми с падеж 2020 г	152	152
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми с падеж 2019 г	-	97
	324	249

31. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума</i>	<i>Падеж</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>'000</i>		<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Банкови заеми (овърдрафти)				
лева	20,000	21.05.2019	17,775	11,775
евро	10,000	31.10.2018	14,606	13,614
лева	10,000	31.12.2018	10,000	10,001
лева	10,000	31.05.2019	10,000	2,860
лева	9,779	01.06.2019	7,761	-
			60,142	38,250
Удължени кредитни линии				
лева	20,000	30.10.2018	7,698	9,244
евро	5,000	31.08.2019	5,169	5,594
			12,867	14,838
Общо			73,009	53,088

Получените банкови заеми в евро са договорени при лихвен процент, определен на база едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1,3 пункта, но не по-малко от 1,3 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1,5 пункта, а за тези в лева – тримесечен SOFIBOR плюс 1,3 пункта, но не по – малко от 1,45 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1,3 пункта, но не по-малко от 1,3 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1,3 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1,45 пункта и осреднен депозитен индекс плюс 1 пункт (2017 г.: едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1.7 пункта, но не по-малко от 1.7 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1.5 пункта, а за тези в лева – тримесечен SOFIBOR плюс 1.3 пункта, но не по – малко от 1.45 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1.3 пункта, но не по-малко от 1.3 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1.5 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1.45 пункта и едномесечен SOFIBOR плюс 1.25 пункта). Кредитите са за оборотни средства.

Част от усвоените кредити към 30 септември в размер на 108 х.лв. (31.12.2017 г.: 516 х.лв) са под формата на банкови гаранции, издадени в полза на НЗОК и доставчици за покриване на задължения.

В полза на банките кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 31,538 х.лв. (31.12.2017 г.: 32,347 х.лв.) (Приложение № 13 и Приложение № 15);
- Особени залози на:
  - машини и оборудване с балансова стойност към 30.09.2018 г. 13,627 х.лв. (31.12.2017 г.: 16,950 х.лв.) (Приложение № 13 и Приложение № 15);
  - материални запаси с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 33,721 х.лв. (31.12.2017 г.: 30,442 х.лв.) (Приложение № 21);
  - вземания от свързани предприятия с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 68,567 х.лв. (31.12.2017 г.: 44,726 х.лв.) (Приложение № 22);
  - търговски вземания с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 20,689 х.лв. (31.12.2017 г.: 21,393 х.лв.) (Приложение № 23);
  - търговски вземания от трети лица на дъщерно дружество с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 7,823 х.лв. (31.12.2017 г.: 7,823 х.лв.).

Договорите за краткосрочни банкови заеми съдържат клаузи с изисквания за поддържане на определени финансови съотношения. Ръководството на дружеството текущо контролира изпълнението на тези финансови съотношения в комуникация със съответната банка кредитор.

32. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Търговските задължения включват:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици	6,010	7,650
Получени аванси	404	63
Общо	6,414	7,713

Задълженията към доставчици са както следва:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици от чужбина	2,839	5,435
Задължения към доставчици от страната	3,171	2,215
Общо	6,010	7,650

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени и са за получени материали и услуги. Задълженията в лева са в размер на 3,171 х.лв. (31.12.2017 г.: 2,120 х.лв.), в евро са 1,868 х.лв.

(31.12.2017 г.: 3,283 х.лв.), в щат.долари – 969 х.лв. (31.12.2017 г.: 2,243 х.лв.), в полски злоти – няма (31.12.2017 г.: 1 х.лв) и в други валути – 2 х.лв. (31.12.2017 г.: 3 х.лв.)

Обичайният среден кредитен период, за който не се начислява лихва по търговски задължения е 180 дни. Дружеството няма просрочени търговски задължения.

Дружеството има предоставени депозити и банкови гаранции като обезпечения на задължения към доставчици по търговски сделки в размер на 262 х.лв. (31.12.2017 г.: 688 х.лв.) (Приложение № 24 б и Приложение №31).

33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Задълженията към свързани предприятия включват:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към дружества основни акционери	3,107	21
Задължения към дружества свързани чрез основен акционер	606	403
Задължения към дружества свързани чрез ключов управленски персонал	166	269
Задължения към дъщерни предприятия	135	125
Ключов управленски персонал	70	-
Общо	4,084	818

Задълженията към свързани предприятия по видове са както следва:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения за дивидент	3,153	-
Задължения за доставка на материални запаси	600	431
Доставка на услуги	253	350
Задължения по аванси	78	-
Задължения за доставка на дълготрайни активи	-	37
Общо	4,084	818

Търговските задължения към свързани предприятия са текущи и безлихвени. Левовите задължения са в размер на 4,028 х.лв. (31.12.2017 г.: 719 х.лв.), в евро – 39 х. лв (31.12.2017 г.: 78 х.лв.) и в полски злоти – 17 х.лв. (31.12.2017 г.: 21 х.лв.).

Обичайният среден кредитен период, за който не се начислява лихва по търговски задължения към свързани лица е 90 дни. Дружеството няма просрочени търговски задължения към свързани лица.

Дружеството има предоставени депозити като обезпечения на задължения към свързани предприятия по търговски сделки в размер на 214 х.лв. (31.12.2017 г.: 243 х.лв.) (*Приложение № 19*).

34. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

Данъчните задължения включват:

	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Данъци върху доходите на физическите лица	498	558
Данъци върху разходите	320	515
Местни данъци и такси	130	-
Данък върху дивиденди	37	-
Данък върху добавена стойност	-	2
Корпоративен данък	-	450
Общо	985	1,525

До датата на издаване на настоящия отчет са извършени ревизии и проверки както следва:
на Софарма АД (приемащо дружество)

- по ДДС – до 31.12.2011 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2011 г.;
- Национален осигурителен институт – до 30.09.2013 г.

на Българска роза – Севтополис АД (вливащо дружество)

- по ДДС – до 31.12.2014 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2013 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.12.2013 г.

на Медика АД (вливащо дружество)

- по ДДС – до 31.01.2013 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2002 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.01.2016 г.

на Унифарм АД (вливащо дружество)

- по ДДС – до 31.12.2011 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2011 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.12.2017 г.

Със заповед № Р-29002918004131-020-001/16.07.2018 г и заповед № Р-29002918004275-020-001/23.07.2018 е възложена данъчна ревизия на Унифарм АД (вливащо дружество) както следва:

- по ДДС – от 01.12.2012 г до 31.05.2018 г.;
- пълна данъчна ревизия – от 01.01.2012 г до 31.12.2017 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

35. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Задълженията към персонала и социалното осигуряване са както следва:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.:	6,536	6,443
<i>тантиеми</i>	3,031	3,328
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	1,792	1,528
<i>текущи задължения</i>	1,713	1,587
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	1,232	1,385
<i>текущи задължения</i>	909	1,129
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	323	256
Общо	7,768	7,828

36. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Другите текущи задължения включват:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Задължение за дивиденди	3,426	196
Правителствени финансираия (<i>Приложение № 29</i>)	574	596
Присъдени суми по съдебни дела	319	303
Удръжки от работните заплати	148	206
Задължение по финансов лизинг	-	71
Задължения по получени депозити като гаранции	24	24
Общо	4,491	1,396

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ***Значителни неотменяеми договори и ангажименти***

Дружеството е получило правителствени финансираия по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” 2007 – 2013 г. и оперативна програма „Енергийна ефективност” (*Приложение № 29 и Приложение № 36*), свързани с технологично обновление и модернизация на таблетно производство, внедряване на иновативни продукти в ампулно производство и придобиване на общообменни инсталации за вентилация и климатизация при производство на медицински продукти (*Приложение № 13*). Дружеството е поело ангажимент за срок от 5 години след приключването на съответните проекти да не претърпяват значими изменения,

засягащи същността и условията за изпълнение или пораждащи неоправдани изгоди за дружеството, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на придобитите активи, свързани с финансирането. При неизпълнение на тези изисквания предоставените финансираня подлежат на възстановяване. Към датата на изготвяне на отчета всички изисквания по договорите са спазени.

Поръчителства и предоставени гаранции

Дружеството е съдължник по получени банкови кредити, издадени банкови гаранции, сключени лизингови договори както и е гарант пред банки и доставчици на следните дружества:

Дружество	Период на падеж	Вид валута	Договорен размер		Размер на гарантирана сума към 30.09.2018 BGN'000
			Оригинална валута	BGN'000	
Софарма Трейдинг АД	2018 г - 2024 г.	евро	71,174	139,203	119,355
Софарма Трейдинг АД	2018 г - 2024 г	лева	30,732	30,732	27,242
Софарма Имоти АДСИЦ	2024 г.	евро	22,619	44,240	17,985
Витамино ОАО	2018 г	евро	7,000	13,691	1,944
Биофарм Инженеринг АД	2019 г - 2028 г	лева	8,550	8,550	1,887
Енергоинвестмънт АД	2020 г	лева	2,000	2,000	1,275
Минералкомерс АД	2018 г – 2021 г	лева	726	726	595
Вета Фарма АД	2018 г	лева	1,000	1,000	273
Момина крепост АД	2019 г	лева	500	500	100
Общо					170,656

Дружеството е предоставило в полза на банки по получени заеми от свързани лица, следните обезпечения:

а) по заеми на дъщерни дружества:

- ипотеки на недвижими имоти с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 10,067 х.лв. (31.12.2017 г.: 10,231 х.лв.) (Приложение № 13);
- особени залози на:
  - машини и оборудване с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 9,894 х.лв. (31.12.2017 г.: 10,370 х.лв.) (Приложение № 13);
  - материални запаси с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 17,000 х.лв. (31.12.2017 г.: 17,000 х.лв.) (Приложение № 21);
  - търговски вземания с балансова стойност към 30.09.2018 г.: 11,735 х.лв. (31.12.2017 г.: 11,735 х.лв.) (Приложение № 23).

38. ПРЕИЗЧИСЛЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ВЛИВАНЕ

Във финансовия си отчет за 2018 г. Софарма АД представя сравнителна информация за 2017 г. на база обединяване на индивидуалните финансови отчети на влятото (Унифарм АД) и приемащото (Софарма АД) дружества (*Приложение № 2.3.*), както следва:

38.1. Встъпителен отчет за финансовото състояние към датата на вливане – 01.01.2018

2.

Встъпителният отчет за финансовото състояние на Софарма АД в резултат на извършеното вливане на 01.01.2018 г., е изготвен на база балансовите стойности на активите и пасивите на двете дружества от индивидуалните им отчети за финансовото състояние към 31.12.2017 г.

Доколкото датата на счетоводното отразяване на вливането е 01.01.2018 г. данните в отчета за финансово състояние към тази дата съответстват на данните към съпоставимия сравнителен период към 31.12.2017 г.

Активите и пасивите на двете дружества, обединени към счетоводната дата на вливането 01.01.2018 г., като структура и размер, са както следва:

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	Софарма АД	Унифарм АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за финансово състояние
	31	31	31	31
	декември	декември	декември	декември
	2017	2017	2017	2017
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
АКТИВ				
Нетекущи активи				
Имоти, машини и оборудване	223,097	9,658	6,966	239,721
Нематериални активи	6,471	57	5,929	12,457
Инвестиционни имоти	24,799	-	-	24,799
Инвестиции в дъщерни дружества	120,145	-	(30,416)	89,729
Инвестиции в асоциирани дружества	7,740	-	-	7,740
Инвестиции на разположение и за продажба	7,206	802	(456)	7,552
Дългосрочни вземания от свързани предприятия	21,583	-	-	21,583
Активи по отсрочени данъци	-	106	(106)	-
Други дългосрочни вземания	4,210	-	-	4,210
	415,251	10,623	(18,083)	407,791
Текущи активи				

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

Материални запаси	66,433	2,911	(326)	69,018
Вземания от свързани предприятия	74,920	3,299	(1,001)	77,218
Търговски вземания	22,527	920	(189)	23,258
Предоставени заеми на трети лица	3,201	-	-	3,201
Други вземания и предплатени разходи	4,757	120	24	4,901
Парични средства и парични еквиваленти	3,216	2,557	(9)	5,764
	175,054	9,807	(1,501)	183,360
ОБЩО АКТИВИ	590,305	20,430	(19,584)	591,151

**ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО
СЪСТОЯНИЕ**

Софарма АД	Унифарм АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за финансово състояние
1 януари 2018 BGN'000	1 януари 2018 BGN'000	1 януари 2018 BGN'000	1 януари 2018 BGN'000

**СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ
СОБСТВЕН КАПИТАЛ**

Основен акционерен капитал	134,798	6,000	(6,000)	134,798
Обратно изкупени собствени акции	(33,834)	-	-	(33,834)
Резерви	330,683	11,021	(11,021)	330,683
Неразпределена печалба	46,687	1,325	(2,181)	45,831
	478,334	18,346	(19,202)	477,478

ПАСИВИ
Нетекущи задължения

Дългосрочни банкови заеми	16,691	-	-	16,691
Пасиви по отсрочени данъци	6,553	-	600	7,153
Правителствени финансираня	5,478	452	-	5,930
Провизии за задължения	-	513	(513)	-
Дългосрочни задължения към персонала	3,624	2	513	4,139
	32,346	967	600	33,913

Текущи задължения

Краткосрочни банкови заеми	53,088	-	-	53,088
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми	7,392	-	-	7,392
Краткосрочна част на задължение по финансов лизинг	-	71	(71)	-
Търговски задължения	7,569	134	10	7,713
Задължения към свързани предприятия	1,752	51	(985)	818
Задължения за данъци	1,429	96	-	1,525
Задължения към персонала и за социално осигуряване	7,172	656	-	7,828
Разсрочен доход от финансиране	-	88	(88)	-

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.**

Други текущи задължения	1,223	21	152	1,396
	79,625	1,117	(982)	79,760
ОБЩО ПАСИВИ	111,971	2,084	(382)	113,673
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	590,305	20,430	(19,584)	591,151

Направените корекции в отчетите за финансовото състояние на двете дружества за тяхното обединяване основно са в резултат на: а) унифициране на счетоводната политика и б) извършени елиминации на инвестицията в дъщерно дружество и на вътрешно групови разчети между двете дружества, вкл. свързаните с тях ефекти върху отсрочените данъци. Нетният ефект върху натрупаните печалби към 01.01.2018 г. е загуба в размер на 856 х.лв.

38.2. Сравнителна информация

Във финансовия отчет за 2018 г. на Софарма АД (приемащото дружество) е извършено преизчисление и на сравнителните данни за 2017 г. и най-ранния съпоставим период – 01.01.2017 г. единствено и само за целите на съпоставимост. Тези преизчисления са направени за обединяване на данните в: а) *отчета за финансовото състояние към 31.12.2017 г.*; б) *отчета за всеобхватния доход за годината, завършваща на 31 декември 2017 г.*; в) *отчета за паричните потоци за годината, завършваща на 31 декември 2017 г. и г) отчета за финансовото състояние към 01.01.2017 г.* на двете дружества, така сякаш вливащото и приемащото дружества са били винаги обединени.

Ефектите от вливането в съответните отчети са представени както следва:

а) *отчет за финансовото състояние към 31.12.2017 г.:*

Данните от встъпителния отчет за финансовото състояние на 01.01.2018 г. са представени като сравнителни данни към 31.12.2017 г. в настоящия отчет (*Приложение № 38.1*).

б) *отчет за всеобхватния доход за годината, завършваща на 31 декември 2017 г.:*

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	Софарма АД	Унифарм АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за всеобхватния доход
	2017 BGN'000	2017 BGN'000	2017 BGN'000	2017 BGN'000
Приходи	205,259	19,007	(6,781)	217,485
Други доходи/(загуби) от дейността, нетно	4,500	627	(453)	4,674
Промени в запасите от готова продукция и незавършено производство	6,451	204	(216)	6,439
Разходи за суровини и материали	(68,983)	(8,107)	184	(76,906)
Разходи за външни услуги	(38,769)	(2,064)	(6,912)	(33,921)

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

Разходи за персонала	(43,804)	(5,608)	179	(49,233)
Разходи за амортизация	(16,238)	(2,145)	(64)	(18,447)
Други разходи за дейността	(6,569)	(416)	(240)	(7,225)
Печалба от оперативна дейност	41,847	1,498	(479)	42,866
Обезценка на нетекущи активи	(5,280)	-	1,324	(3,956)
Финансови приходи	11,927	331	(574)	11,684
Финансови разходи	(2,096)	(12)	6	(2,102)
Финансови приходи/(разходи), нетно	9,831	319	(568)	9,582
Печалба преди данък върху печалбата	46,398	1,817	277	48,492
Разход за данък върху печалбата	(4,159)	(176)	71	(4,264)
Нетна печалба за годината	42,239	1,641	348	44,228
Други компоненти на всеобхватния доход:				
<i>Компоненти, които нама да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>				
Печалба по преоценки на имоти, машини и оборудване	(42)	-	-	(42)
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи	(497)	(67)	-	(564)
Данък върху доходите, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход, които няма да бъдат рекласифицирани	4	-	-	4
	(535)	(67)	-	(602)
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>				
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба	1,284	27	(13)	1,298
	1,284	27	(13)	1,298
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	749	(40)	(13)	696
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА	42,988	1,601	335	44,924

Ефектът в общия всеобхватен доход за 2017 г. в резултат на вливането на дъщерното дружество е в размер на 1,936 х.лв. и е формиран както следва:

- а) общият всеобхватен доход за годината на Унифарм АД е печалба в размер на 1,601 х.лв.;
- б) ефектите от елиминациите на вътрешно групови сделки между двете дружества и свързаните с тях отсрочени данъци са печалба в размер на 335 х.лв.

в) отчет за паричните потоци за годината, завършваща на 31 декември 2017 г.:

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

	Софарма АД	Унифарм АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за паричните потоци 2017
	2017 BGN'000	2017 BGN'000	2017 BGN'000	BGN'000
Парични потоци от оперативна дейност				
Постъпления от клиенти	216,495	16,458	(1,291)	231,662
Плащания на доставчици	(120,731)	(7,132)	1,291	(126,572)
Плащания на персонала и за социалното осигуряване	(40,678)	(5,055)	-	(45,733)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)	(6,444)	(2,098)	(43)	(8,585)
Възстановени данъци (без данъци върху печалбата)	1,957	-	43	2,000
(Платени)/възстановени данъци върху печалбата, нетно	(3,201)	(131)	-	(3,332)
Платени лихви и банкови такси по заеми за оборотни средства	(999)	-	-	(999)
Курсови разлики, нетно	(284)	(25)	-	(309)
Други постъпления/(плащания), нетно	(1,200)	20	(15)	(1,195)
Нетни парични потоци от оперативна дейност	44,915	2,037	(15)	46,937
Парични потоци от инвестиционна дейност				
Покупки на имоти, машини и оборудване	(12,649)	(1,174)	-	(13,823)
Постъпления от продажби на имоти, машини и оборудване	111	306	-	417
Покупки на нематериални активи	(29)	-	-	(29)
Покупки на акции в асоциирани дружества	(4,052)	-	-	(4,052)
Постъпления от продажба на акции в асоциирани дружества	3,080	-	-	3,080
Покупки на инвестиции на разположение и за продажба	(1,377)	(3)	(265)	(1,645)
Постъпления от продажба на инвестиции на разположение и за продажба	731	-	-	731
Покупки на акции/дялове в дъщерни дружества	(10,013)	-	(377)	(10,390)
Постъпления от продажба на акции/дялове в дъщерни дружества	1	-	-	1
Постъпления от ликвидационни дялове на дъщерни дружества	12	-	-	12
Предоставени заеми на свързани предприятия	(108,465)	-	-	(108,465)
Възстановени заеми, предоставени на свързани предприятия	104,655	-	-	104,655
Предоставени заеми на други предприятия	(2,568)	-	-	(2,568)
Постъпления от дивиденди от инвестиции в дъщерни дружества	7,397	-	(229)	7,168
Постъпления от дивиденди от инвестиции на разположение и за продажба	142	22	(18)	146

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

Получени лихви по предоставени заеми	3,340	-	-	3,340
Други постъпления/(плащания), нетно	(65)	-	-	(65)
Нетни парични потоци от/(използвани в) инвестиционна дейност	(19,749)	(849)	(889)	(21,487)

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

	Софарма АД	Унифарм АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за паричните потоци
	2017 BGN'000	2017 BGN'000	2017 BGN'000	2017 BGN'000
Изплащане на дългосрочни банкови заеми	(7,463)	-	-	(7,463)
Постъпления от краткосрочни банкови заеми (овърдрафт), нетно	7,866	-	-	7,866
Изплащане на краткосрочни банкови заеми (овърдрафт), нетно	(3,043)	-	-	(3,043)
Платени лихви и такси по заеми с инвестиционно предназначение	(555)	-	-	(555)
Обратно изкупени собствени акции	(17,026)	-	-	(17,026)
Постъпления от продадени обратно изкупени акции	1,878	-	648	2,526
Изплатени дивиденди	(12,878)	(241)	247	(12,872)
Плащания по финансов лизинг	(4)	(271)	-	(275)
Нетни парични потоци използвани във финансовата дейност	(31,225)	(512)	895	(30,842)
Нетно увеличение (намаление) на паричните средства и паричните еквиваленти	(6,059)	676	(9)	(5,392)
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	9,275	1,881	-	11,156
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	3,216	2,557	(9)	5,764

Направените корекции в отчета за паричните потоци основно са в резултат на извършени елиминации на паричните потоци свързани с вътрешно групови сделки между двете дружества.

г) отчет за финансовото състояние към 01.01.2017 г.:

Активите и пасивите на двете дружества, обединени към 01.01.2017 г., като структура и размер, са както следва:

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	Софарма АД	Медика АД	Унифарм АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за финансово състояние
--------------------------------	------------	-----------	------------	----------------------	---------------------------------------

	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000
АКТИВ					
Нетекущи активи					
Имоти, машини и оборудване	209,326	16,168	10,599	6,512	242,605
Нематериални активи	2,177	328	79	10,241	12,825
Инвестиционни имоти	22,840	-	-	-	22,840
Инвестиции в дъщерни дружества	147,583	5	-	(58,837)	88,751
Инвестиции в асоциирани дружества	5,219	-	-	-	5,219
Инвестиции на разположение и за продажба	5,229	888	582	(1,406)	5,293
Дългосрочни вземания от свързани предприятия	11,011	-	-	36	11,047
Активи по отсрочени данъци	-	-	110	(110)	-
Други дългосрочни вземания	3,714	-	-	-	3,714
	407,099	17,389	11,370	(43,564)	392,294
Текущи активи					
Материални запаси	56,807	4,904	2,707	(104)	64,314
Вземания от свързани предприятия	71,076	2,686	2,272	(255)	75,779
Търговски вземания	22,479	2,722	1,421	210	26,832
Предоставени заеми на трети лица	2,445	-	-	-	2,445
Други вземания и предплатени разходи	4,859	371	222	129	5,581
Финансови активи по справедлива стойност през печалба	-	316	-	(316)	-
Парични средства и парични еквиваленти	4,343	4,932	1,881	(10)	11,146
	162,009	15,931	8,503	(346)	186,097
ОБЩО АКТИВИ	569,108	33,320	19,873	(43,910)	578,391
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ					
СОБСТВЕН КАПИТАЛ					
Основен акционерен капитал	134,798	10,069	6,000	(16,069)	134,798
Обратно изкупени собствени акции	(18,809)	-	-	(327)	(19,136)
Резерви	304,403	12,473	11,065	(23,538)	304,403
Неразпределена печалба	42,483	7,553	33	(4,711)	45,358
	462,875	30,095	17,098	(44,645)	465,423
ПАСИВИ					
Нетекущи задължения					
Дългосрочни банкови заеми	23,844	220	-	-	24,064
Пасиви по отсрочени данъци	5,703	594	-	942	7,239
Правителствени финансираня	5,866	120	530	-	6,516
Провизии за задължения	-	-	414	(414)	-
Дългосрочни задължения към персонала	2,649	243	5	452	3,349
	38,062	1,177	949	980	41,168
Текущи задължения					
Краткосрочни банкови заеми	48,291	-	-	-	48,291
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми	7,185	276	-	-	7,461

Краткосрочна част на задължение по финансов лизинг	-	-	71	(71)	-
Търговски задължения	4,712	1,041	504	18	6,275
Задължения към свързани предприятия	497	14	4	(216)	299
Задължения за данъци	609	225	237	(1)	1,070
Краткосрочна част на задължения към персонала при пенсиониране	-	30	-	(30)	-
Задължения към персонала и за социално осигуряване	5,363	416	606	(8)	6,377
Разсрочен доход от финансиране	-	-	349	(349)	-
Други текущи задължения	1,514	46	55	412	2,027
	68,171	2,048	1,826	(245)	71,800
ОБЩО ПАСИВИ	106,233	3,225	2,775	735	112,968
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	569,108	33,320	19,873	(43,910)	578,391

Направените корекции в отчетите за финансовото състояние на трите дружества за тяхното обединяване основно са в резултат на: а) унифициране на счетоводната политика и б) извършени елиминации на инвестициите в дъщерните дружества и на вътрешно групови разчети между трите дружества, вкл. свързаните с тях ефекти върху отсрочените данъци. Нетният ефект върху натрупаните печалби към 01.01.2017 г. е в общ размер на 2,875 х.лв и е както следва:

- а) от Медика АД - печалба в размер на 540 х.лв;
- б) от Унифарм АД - печалба в размер на 2,335 х.лв;

Ефектът върху обратно изкупените акции на 01.01.2017 г е в посока увеличение в размер на 327 х.лв

39. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на дружеството съгласно политиката определена от Съвета на директорите. Последният е приел основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

Категории финансови инструменти:

<i>Финансови активи</i>	30.09.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	7,393	7,552
<i>Инвестиции на разположение и за продажба (в акции)</i>	7,393	7,552
Кредити и вземания	150,061	128,459
<i>Дългосрочни вземания от свързани предприятия</i>	24,537	21,583
<i>Други дългосрочни вземания</i>	5,464	4,210
<i>Краткосрочни вземания от свързани предприятия</i>	90,928	77,218
<i>Търговски вземания</i>	20,689	22,075
<i>Други вземания</i>	8,513	3,373
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	8,533	5,764
Общо финансови активи	166,057	141,775
<i>Финансови пасиви</i>	30.09.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Банкови заеми	91,539	77,171
<i>Дългосрочни банкови заеми</i>	11,354	16,691
<i>Краткосрочни банкови заеми</i>	73,009	53,088
<i>Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми</i>	7,176	7,392
Други задължения	13,863	9,062
<i>Търговски задължения към свързани лица</i>	4,006	818
<i>Търговски задължения</i>	6,010	7,650
<i>Задължения по финансов лизинг</i>	-	71
<i>Други задължения</i>	3,769	523
Общо финансови пасиви по амортизирана стойност	105,324	86,233

Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти. Поради това то е изложено на валутен риск, основно спрямо щатския долар. Дружеството

доставя част от основните си суровини и материали в щатски долари. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на щатския долар спрямо българския лев при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви, и относно нетните инвестиции в чуждестранни дружества.

Останалата част от операциите на дружеството обичайно са деноминирани в български лева и/или в евро. Дружеството реализира част от своята готова продукция в Русия в евро и по този начин елиминира валутния риск, свързан с обезценката на руската рубла. В евро са деноминирани и разчетите с дъщерните дружества в Украйна. Въпреки това във връзка с нестабилността в държавата и обезценката на украинската гривна, с цел минимизиране на валутния риск, дружеството провежда чрез дъщерните си дружества валутна политика, включваща незабавно превалутиране в евро на постъпленията в местна валута, както и залагане на по-високи търговски надценки с цел компенсиране на евентуална бъдеща обезценка на гривната.

За контролиране на валутния риск в дружеството има въведена система на планиране на доставките от внос, за продажбите в чуждестранна валута, както и процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания.

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута са представени, както следва:

<i>30 септември 2018 г.</i>	в USD	в EUR	в BGN	в друга валута	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN'000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	178	1,343	5,872	-	7,393
Вземания и предоставени заеми	4,581	72,294	73,255	1	150,131
Парични средства и парични еквиваленти	888	943	6,619	83	8,533
Общо финансови активи	5,647	74,580	85,746	84	166,057
Банкови заеми	-	38,275	53,234	30	91,539
Други задължения	1,270	1,930	10,566	19	13,785
Общо финансови пасиви	1,270	40,205	63,800	49	105,324
<i>31 декември 2017 г.</i>	в USD	в EUR	в BGN	в друга валута	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN'000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	770	1,826	4,956	-	7,552
Вземания и предоставени заеми	4,029	70,128	54,301	1	128,459
Парични средства и парични еквиваленти	1,245	651	3,800	68	5,764
Общо финансови активи	6,044	72,605	63,057	69	141,775
Банкови заеми	-	43,291	33,880	-	77,171
Други задължения	2,534	3,455	3,048	25	9,062

Общо финансови пасиви	<u>2,534</u>	<u>46,746</u>	<u>36,928</u>	<u>25</u>	<u>86,233</u>
-----------------------	--------------	---------------	---------------	-----------	---------------

Анализ на валутната чувствителност

Ефектът от валутната чувствителност при 10 % увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар и спрямо другите валутни експозиции на база структурата на валутните активи и пасиви към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	USD	
	30.09.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Финансов резултат +	394	219
Натрупани печалби +	394	219
Финансов резултат -	(394)	(219)
Натрупани печалби -	(394)	(219)

При увеличение с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) за 2018 г. би бил увеличение с 394 х.лв. (1.42 %) (2017 г: в посока увеличение в размер на 219 х.лв. (0,50 %)). Същият стойностен ефект би имало и върху собствения капитал – компонент „неразпределени печалби”.

При намаление с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по – горе резултат при увеличението.

Влиянието на останалите валути (извън щ.долар) при 10 % увеличение на курсовете им спрямо българския лев е незначително върху печалбата на дружеството (след облагане). Крайният ефект върху нея за 2018 г. е в посока намаление в размер на 52 х.лв. (0.02 %) (за 2017 г.: в посока увеличение в размер на 3 х.лв. (0,01%). Ефектът върху собствения капитал е на същата стойност и в посока увеличение /намаление и рефлектира в компонент „натрупани печалби”.

Ръководството е на мнение, че посочения по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансова структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на дружеството през годината.

Ценови риск

Дружеството е изложено от една страна, на ценови риск от два фактора:

- евентуално нарастване на доставните цени на суровините и материалите, доколкото над 80 % от използваните суровини са от внос и заемат средно 50 % от разходите за производство; и
- нарастащата конкуренция на българския фармацевтичен пазар, намираща отражение и в цените на лекарствата.

За минимизиране на това влияние дружеството прилага фирмена стратегия, целяща оптимизиране на производствените разходи, валидиране на алтернативни доставчици предлагащи изгодни търговски условия, разширяване на номенклатурата чрез разработване на нови за пазара генерични продукти и не на последно място гъвкава маркетингова и ценова политика. Ценовата политика

е функция от три основни фактора - структура на разходите, цени на конкуренти и покупателна възможност на потребителите.

От друга страна, дружеството е изложено на ценови риск по отношение на притежаваните от него акции, класифицирани като инвестиции на разположение и за продажба. За целта ръководството следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на един от най-авторитетните в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия етап, поради икономическата и финансова криза, ръководството е взело решение за силно редуциране на операциите на фондовите пазари, задържане на закупените акции в по-дългосрочен хоризонт при текущо наблюдение на докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността му в условията на криза.

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който клиентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания. Последните са представени в отчета за финансово състояние в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по съмнителни и трудносъбираеми вземания. Такива обезценки са направени където и когато са били налице събития, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит.

В своята търговска практика дружеството е прилагало различни схеми на дистрибуция, докато постигне сегашния ефективен подход, съобразен с пазарната обстановка на работа, с разнообразните начини на плащане, както и с включването на търговски рабати. Дружеството работи с контрагенти с история на взаимоотношенията на основните си пазари, като си партнира с над 70 български и чуждестранни лицензирани търговци на лекарства.

Работата с НЗОК и с дистрибутори, които работят с държавните болнични заведения също изискват политика на отложени плащания. В този смисъл независимо, че е налице концентрация на кредитен риск, той се контролира посредством подбор, текущо наблюдение върху ликвидността и финансовия стабилитет на търговските партньори, както и пряка комуникация с тях и търсене на бързи мерки при първи индикатори за проблеми.

Дружеството има концентрация на вземания от свързани лица (търговски вземания и заеми), както следва:

	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Клиент 1	53%	41%
Клиент 2	22%	21%
Клиент 3	10%	12%

Дружеството текущо управлява концентрацията на вземанията от свързани лица чрез прилагане на кредитни лимити и допълнителни обезпечения под формата на залог на ценни книжа и други активи и прилагане на записи на заповед.

Дружеството има концентрация на търговски вземания от един клиент извън свързаните лица в размер на 66,16 % от всички търговски вземания (31.12.2017 г.: 73,11 %).

Отсрочени плащания (продажби на кредит) се предлагат само на клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените кредитни условия.

Събираемостта на вземанията се контролира директно от изпълнителния директор, финансовия и търговския директори. Отговорността им е оперативно да контролират и регулират вземанията съобразно обективните дадености на пазара, състояние и възможности на съответния контрагент, и респ. пазарните цели потребностите на дружеството.

Дружеството има разработена политика и процедури за оценка на кредитоспособността на своите контрагенти, вкл. свързани лица, и определяне на кредитен рейтинг и кредитни лимити по група клиенти. При необходимост се изискват допълнителни обезпечения под формата на залози и ипотечи, авали и други.

Паричните средства в дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в различни първокласни банки. При разпределението на паричните потоци между тях ръководството на дружеството се съобразява с редица фактори, между които размерите на капитала, сигурността, ликвидността, кредитния потенциал на банката и др.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Дружеството генерира и поддържа достатъчен обем на ликвидни средства. Вътрешен източник на ликвидни средства за дружеството е основната му стопанска дейност, генерираща достатъчни оперативни потоци. Външни източници на финансиране са банките и други постоянни партньори. С цел изолиране евентуалния ликвиден риск, дружеството работи със система от алтернативни механизми за действие и прогнози, крайният ефект от което е поддържането на добра ликвидност, респективно способност за финансиране на стопанската си дейност. Това се допълва от текущо наблюдение на падежите на активите и пасивите и контрол върху изходящите парични потоци.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни пасиви на дружеството, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на отчета за финансово състояние. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

<i>30 септември 2018 г.</i>	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	Общо
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Банкови заеми	23,025	11,362	2,008	44,569	7,340	4,224	92,528
Други заеми и задължения	5,976	7,223	243	343	-	-	13,785
Общо пасиви	29,001	18,585	2,251	44,912	7,340	4,224	106,313
<i>31 декември 2017 г.</i>	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	Общо

	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Банкови заеми	751	11,368	16,627	32,549	7,415	9,698	78,408
Други заеми и задължения	3,692	4,496	363	511	-	-	9,062
Общо пасиви	4,443	15,864	16,990	33,060	7,415	9,698	87,470

Риск на лихвоносни парични потоци

В структурата на активите на дружеството лихвоносните активи са представени от паричните средства, банкови депозити и предоставени заеми, които са с фиксиран лихвен процент. От друга страна, привлечените средства на дружеството под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на дружеството в зависимост от лихвен риск. Покриването на този риск се постига по два начина:

а) оптимизиране на източниците на кредитни ресурси за постигане на относително по-ниска цена на привлечените средства; и

б) комбинирана структура на самите лихвени проценти по кредитите, която съдържа два компонента – постоянен и променлив, съотношението между които, а и абсолютната им стойност, могат да се постигнат и поддържат в благоприятен размер за дружеството. Постоянната компонента е с относително ниска абсолютна стойност и достатъчно голям относителен дял в общия лихвен процент. Това обстоятелство премахва вероятността от значителна промяна в лихвените равнища при евентуална актуализация на променливата компонента. Така се минимизира и вероятността от промяна в неблагоприятна посока на паричните потоци.

Ръководството на дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища. Симулират се различни сценарии на рефинансиране, подновяване на съществуващи позиции и алтернативно финансиране. На база на тези сценарии се измерва ефектът върху финансовия резултат и собствения капитал при промяна с определени пунктове или проценти. За всяка симулация, едно и също предположение за промяна на лихвения процент се прилага за всички основни валути. Изчисленията се правят за значителните лихвоносни позиции.

30 септември 2018 г.	безлихвени BGN '000	с плаващ лихвен % BGN '000	с фиксиран лихвен % BGN '000	Общо BGN '000
Заеми и вземания	103,922	-	46,209	150,131
Парични средства и парични еквиваленти	151	8,382	-	8,533
Общо финансови активи	111,466	8,382	46,209	160,057
Банкови заеми	-	91,539	-	91,539
Други заеми и задължения	13,785	-	-	13,785
Общо финансови пасиви	13,785	91,539	-	105,324
31 декември 2017 г.	безлихвени	с плаващ	с фиксиран	Общо

	<i>BGN '000</i>	<i>лихвен % BGN '000</i>	<i>лихвен % BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	7,552	-	-	7,552
Заеми и вземания	89,674	-	38,785	128,459
Парични средства и парични еквиваленти	122	5,642	-	5,764
Общо финансови активи	97,348	5,642	38,785	141,775
Банкови заеми	-	77,171	-	77,171
Други заеми и задължения	8,991	71	-	9,062
Общо финансови пасиви	8,991	77,242	-	86,233

Таблицата по-долу показва чувствителността на дружеството при възможни промени с 0,50 пункта в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

2018 година

	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху собствения Капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	Увеличение	(172)	(172)
BGN	Увеличение	(240)	(240)
EUR	Намаление	172	172
BGN	Намаление	240	240

2017 година

	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху собствения Капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	Увеличение	(195)	(195)
BGN	Увеличение	(152)	(152)
EUR	Намаление	195	195
BGN	Намаление	152	152

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създаде и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвращаемост на

инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на ангажирания капитал. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства така, както са посочени в отчета за финансовото състояние и паричните средства и парични еквиваленти. Общата сума на ангажирания капитал е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал.

През 2018 г. стратегията на ръководството на дружеството е да се поддържа съотношение в рамките на 10 % - 15 % (2017 г.: 10 % – 15 %).

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структура на капитала:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Общо дългов капитал, в т.ч:	91,539	77,242
<i>заеми от банки</i>	<i>91,539</i>	<i>77,171</i>
<i>задължения по финансов лизинг</i>	<i>-</i>	<i>71</i>
Намален с: паричните средства и паричните еквиваленти	(8,533)	(5,764)
Нетен дългов капитал	83,006	71,478
Общо собствен капитал	484,154	477,478
Общо капитал	567,160	548,956
Съотношение на задлъжнялост	0.15	0.13

Включените задължения в таблицата по-горе са оповестени в *Приложения № 25, № 27, № 31 и № 36.*

Оценяване по справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба, на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. За своите финансови активи и пасиви дружеството приема като основен пазар финансовите пазари в България – БФБ, големите търговски банки – дилъри и за определени специфични инструменти – директни сделки между страните. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в отчета за финансово състояние по определена пазарна (по определен оценъчен метод) стойност (инвестиции в ценни книжа, кредити с променлив лихвен процент) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от

инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност). При заемите по фиксиран лихвен процент прилаганата методика за неговото определяне използва като отправна точка за изчисленията текущите наблюдения на дружеството по отношение на пазарните лихвени равнища.

Доколкото все още не съществува достатъчно активен пазар на различните финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

40. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружествата, които са свързани със Софарма АД и вида на тяхната свързаност са както следва:

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>
Телекомплект инвест АД	Дружество – основен акционер	2017 г. и 2018 г.
Донев инвестмънтс холдинг АД	Дружество – основен акционер	2017 г. и 2018 г.
Софарма Трейдинг АД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Фармалогистика АД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Софарма Поланд ООД - в ликвидация	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Електронкоммерс ЕООД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Биофарм инженеринг АД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Витамина АД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Иванчич и синове ООД	Дъщерно дружество	до 09.05.2016 г.
Софарма Билдингс АДСИЦ	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Момина крепост АД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Бриз ООД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Унифарм АД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Софарма Варшава ЕООД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Софарма Украйна ЕООД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Софарма Казахстан ЕООД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Фито Палаузово АД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Вета Фарма АД	Дъщерно дружество	2017 г. и 2018 г.
Рап Фарма Интернешънъл ООД	Дъщерно дружество	от 14.04.2017 г и 2018 г
Аромания ООД	Дъщерно дружество	от 31.07.2017 г и 2018 г
Софармаси ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2017 г. и 2018 г.
Софармаси 2 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2017 г. и 2018 г.
Софармаси 3 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2017 г. и 2018 г.
Софармаси 4 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2017 г. и 2018 г.

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.**

Софармаси 5 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2017 г. и 2018 г.
Софармаси 6 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2017 г. и 2018 г.
Софармаси 7 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 15.03.2017 г. и 2018 г
Софармаси 8 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 15.03.2017 г. и 2018 г
Софармаси 9 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 11.09.2017 г. и 2018 г
Софармаси 10 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 11.09.2017 г. и 2018 г
Софармаси 11 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г. и 2018 г
Софармаси 12 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г. и 2018 г
Софармаси 13 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г. и 2018 г
Софармаси 14 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г. и 2018 г
Софармаси 15 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г. и 2018 г
Софармаси 16 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 15.05.2018 г.
Софармаси 17 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 15.05.2018 г.
Софарма Трейдинг ООД -Белград	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2017 г. и 2018 г.
Лековит ООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 09.08.2017 г. и 2018 г
Медика Здраве ЕООД - в ликвидация	Дъщерно дружество	до 22.02.2017 г
Брититрейд СООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г.
Табина ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г.
Интерфарм ЗАО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	до 25.04.2017 г.
Интерфарм ЗАО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 26.04.2017 г. и 2018 г
Бризфарм СООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г.
Виватон плюс ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	до 17.05.2017 г.
Фармацевт плюс ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г.
УАБ ТБС Фарма ЗАО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г.
Вестфарм ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	до 01.08.2017 г.
Алеан ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	до 31.08.2017 г.
БелАгроМед ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	до 01.08.2017 г.
СпецАфармация БООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и до 15.08.2018 г.
СпецАфармация БООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.08.2018 г
Мед-дент ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и до 15.08.2018 г.
Мед-дент ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.08.2018 г
Беллерофон ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г.
Аленфарм плюс ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г
Салюс Лайн ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г
Мобил Лайн ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	до 04.07.2017 г
Меджел ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г
ГаленаФарм ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г
Данафарм ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	до 01.12.2017 г
НПФК Ариенс ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	до 15.08.2017 г

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2018 г. до 30.09.2018 г.

НПФК Ариенс ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.08.2017 г. и 2018 г
Ивем и К ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	до 15.08 2017 г
Ивем и К ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.08.2017 г. и 2018 г
Здоровей ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	до 15.08 2017 г
Здоровей ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.08.2017 г. и 2018 г
Фарматея ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2017 г. и 2018 г
Софарма Имоти АДСИЦ	Дружество свързано чрез основен акционер	2017 г. и 2018 г
Софпринт груп АД	Дружество свързано чрез основен акционер	2017 г. и 2018 г
Елфарма АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2017 г. и 2018 г
Телекомплект АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2017 г. и 2018 г
ДОХ група	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	до 20.12.2016 г.
Доверие Обединен холдинг АД	Асоциирано дружество	2017 г. и 2018 г
Българско вино ООД	Друго свързано лице	2017 г. и 2018 г
ЗОФ Медико 21 ЕАД	Друго свързано лице	2017 г. и 2018 г
СТМ Доверие ООД	Друго свързано лице	2017 г. и 2018 г
Доверие грижа ЕАД (Веко ЕООД)	Друго свързано лице	2017 г. и 2018 г
Доверие Капитал АД	Друго свързано лице	2017 г. и 2018 г

Извършените сделки между Софарма АД и дружествата, свързани с нея са както следва:

Продажби на свързани лица

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000

Продажби на готова продукция за:

Дъщерни дружества	90,703	83,122
Дружества свързани чрез основен акционер	-	1
	90,703	83,123

Продажби на стоки и материали за:

Дружества свързани чрез основен акционер	597	592
Дъщерни дружества	367	726
	964	1,318

Продажби на услуги за:

Дъщерни дружества	1,358	1,045
Дружества свързани чрез основен акционер	36	36
Други свързани лица	11	-
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	9	8
Асоциирани дружества	6	6
	1,420	1,095

Продажби на дълготрайни материални активи за:

Други свързани лица	24	-
Дъщерни дружества	1	-
	25	-

Лихви по предоставени заеми на:

Асоциирани дружества	454	316
Дъщерни дружества	379	382
Други свързани лица	140	39
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	82	451
	1,055	1,188

Приходи от дивиденди от:

Дъщерни дружества	8,693	7,168
Дружества свързани чрез основен акционер	70	-
	8,763	7,168
Общо	102,930	93,892

Доставки от свързани лица

2018	2017
BGN '000	BGN '000

Доставки на материални запаси от:

Дружества свързани чрез основен акционер	6,788	6,913
Дъщерни дружества	190	120
Други свързани лица	45	17
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	7	17
	7,030	7,067

Доставки на услуги от:

Дъщерни дружества	6,923	2,994
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	2,070	2,316
Дружества свързани чрез основен акционер	1,152	1,318
Други свързани лица	677	606
Дружества основни акционери	267	180
	11,089	7,414

Доставки на дълготрайни активи:

Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	11	232
Други свързани лица	1	29
	12	261

Доставки за придобиване на дълготрайни активи от:

Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	1,551	918
Дружества основни акционери	143	6
Дъщерни дружества	7	-
	1,701	924

Други доставки от:

Дружества основни акционери	-	3
	<u>-</u>	<u>3</u>

Начислени дивиденди на:

Дружества основни акционери	9,859	6,141
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	2	-
Ключов управленски персонал	221	42
	<u>10,082</u>	<u>6,183</u>
Общо	<u><u>29,914</u></u>	<u><u>21,852</u></u>

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните за подобен вид сделки.

Разчетите със свързани предприятия са оповестени в *Приложения № 19, № 22 и № 33*.

Съставът на ключовия персонал е оповестен в *Приложение № 1*.

Възнагражденията и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал са текущи и са в размер на 1,415 х.лв. (30.09.2017 г.: 1,519 х.лв.), в т.ч.:

- текущи възнаграждения – 984 х.лв. (30.09.2017 г.: 1,117 х.лв.);
- тантиеми – 428 х.лв. (30.09.2017 г.: 402 х.лв.);
- плащания на база акции – 3 х.лв (30.09.2017 г.: няма).

41. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Към датата на издаване на настоящият финансов отчет тече процедурата по раздаването на бонус акциите на персонала по повод 85 годишнината на дружеството. Крайният срок за финализиране на процедурата е 26 октомври 2018 г (*Приложение № 26*).

Дъщерното дружество Аромания ООД е преобразувано в акционерно дружество на 16.10.2018 г (*Приложение № 16*).

Няма други събития след датата на баланса, които да изискват оповестяване в настоящия индивидуален финансов отчет.